

ΜΗΝΙΑΙΟ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΡΦΥΡΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ

«Καμπάνες μεσ' στο δελινό». (Ποίημα)

Ν. ΑΓΓ.

«Με τον Πορφύρα δού μέρες πριν πεθάνη».

Ν. ΧΑΝΤΖΑΡΑ

Ειδύλλιο (Ποίημα).

ΕΥΓ. ΙΖΩΡΤΖΑΚΗ

Ήλα! (Ποίημα)

ΠΑΥΛΟΥ ΚΡΙΝΑΙΟΥ

«Στίς χώρες των παρυσυδίων και των
όναιρων. (Περιπετυβιστική ποίηση).

«ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ» (Μηνιαία άνασκόπηση). Δεκέμβρης. 'Ενθ ξεκινάμε (Σημειώματα)
Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ (ΜΙΧ. ΧΑΝΝΟΥΣΗ : «Περ' άπ' τ' άνθρώπινα»,
'Εσωτερική συμφωνία», ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝ. «Ξένα Μέτρα»,
Μ. ΒΑΣΣΑ: «Μπαμπάς 'Αφασίας» ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ
ΠΟΙΚΙΛΙΑ.—ΕΙΚΟΝΕΣ: 'Ο Πορφύρας Νεκρός.
Τό στόλιμα τής εικόνας: ΑΠ. ΓΕΡΑΛΗ

ΟΡ. ΛΑΣΚΟΥ

Dirctissimo (Ποίημα).

ΑΛ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

'Αντρείκελα (Ποίημα).

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

«Λουλούδι τής Μονεμβασιάς»
(Ήθογραφικό Διήγημα)

ΓΙΩΡΓΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Σε στιγμές αδυναμίας.

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

«Κλαίει ή βροχή» (Ποίημα)

Γ. ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗ

Φιλάνια (Ποίημα).

ΓΕΝΑΡΗΣ
ΧΡΟΝΟΣ Α'

ΠΡΩΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17
ΑΘΗΝΑ

“ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,”
ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΩΝ ΝΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΕΡΓΑΜΟΥ, 17
Τυπογραφεία: Θεμιστοκλέους, 54
Τηλεφ. 40-329

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ἐξωτερικοῦ   χρόν. 1 δολλ.
Ἐσωτερικοῦ   » 50 δραχ.
»   ἑξάμ. 25 »

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ
Δ. ΜΑΡΓΚΟΥΝΗΝ
ΠΕΡΓΑΜΟΥ, 17
ΑΘΗΝΑ

“LE DEPART,”
REVUE MENSUELLE LITTÉRAIRE
DES JEUNES ÉCRIVANTS

ΒΥΡΕΛΥΧ: ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17
IMPRIMERIE. ΤΕΜΙΣΤΟΓΛΕΟΥΣ 54
TELEF. 40. 329.

ABONNEMENTS

Etranger pour une année   1 doll.
Interieur   »   50 drach.

MANDATS - POSTE
D. MARGOUNIS
ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17
ΑΘΗΝΕΣ

ΙΔΡΥΤΕΣ
ΣΤ. ΣΤΑΝΕΛΛΟΣ - Μ. ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΥΛΗΣ
ΝΙΚ. ΑΙΒΑΛΙΩΤΗΣ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ

ΔΙΗΓΗΜΑ: ΧΡ. ΛΕΒΑΝΤΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ : κ. κ. ΣΤ. ΞΕΦΛΟΥΔΑ, ΑΡΤ. ΝΤΟΚΟΥ, Ν. Δ. ΠΑΙΠΑ,
Κ. ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Β. ΚΑΣΑΠΑΚΗ, ΑΒΡ. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ, ΠΟΔ.
ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΡΗ ΤΡΙΠΟΔΑΚΗ, ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΡΙΑΗ, ΣΠΥΡΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΚΟΚΚΟΡΟΒΙΤΣ, Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
ΧΡ. ΠΥΡΡΑΣΟΥ

Ἀκόμη: γινώμεσ τῶν διανοουμένων μας γιὰ τὴν προσπάθειά μας.

ΣΕ ΚΑΤΟΠΙΝΑ ΦΥΛΛΑ:

Συνεργασία κ. κ. Γ. ΧΟΝΔΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΝΤ. ΓΙΑΛΟΥΡΗ, ΑΠ. ΜΑΜ-
ΜΕΛΗ ΑΡ. ΚΟΒΑ, ΜΑΓΙΑΣ ΔΡΟΣΟΥ, Α. ΜΑΓΓΑΝΑΡΗ, Χ. ΜΠΟΥ
ΦΙΔΗ, ΘΑΛ. ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ, Κ. Δ. ΕΛΛΗΝΑ

Ἀνέκδοτη συνεργασία:

† ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ, † ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΑΛΤΑΔΩΡΟΥ

4 2
1933
9
ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

Ο ΠΟΡΦΥΡΑΣ ΝΕΚΡΟΣ

ΚΑΜΠΑΝΕΣ ΜΕΣ' ΣΤΟ ΔΕΙΛΙΝΟ...

*Καμπάνες, μέσ' σιὸ δειλινό καθὼς σιγοκτυπάτε,
Στῆς ἐκκλησιῆς, στῆ χώρα ἐδῶ δὲν πᾶτε τὴν ψυχὴ μου,
Ἐσεῖς μοῦ τήνε παίρνετε κι' ἀλάργα τὴν τραβάτε
Σὲ μιὰ ἐκκλησιά, ποὺ πῆγαινα παιδάκι σιὸ νησι μου.*

*Θυμᾶμαι, γύρω οἱ λεμονιὲς ἀνθίζαν' περιστέρια
Πετούσανε σιὸ θόλο της· κι' οἱ ἅγιοι στῆ σιωπὴ τους,
Κι' οἱ ἄγγελοι μέσ' σιὸ λίγο φῶς π' ἀφίναν τ' ἄριοκέρια
Μαζὶ μὲ μᾶς ἐλέγανε σιγὰ τὴν προσευχὴ τους.*

*Δὲν ξέρω, μὰ ὁ Χριστὸς ἐκεῖ, μὲ τὸ γεριὸ κεφάλι,
Ἦτανε τότε πιδ καλὸς καὶ μᾶς ἐσυμπονοῦσε,
᾿Ω! κι' ἡ καμπάνα, π' ἄκουγα νὰ ψέλην ἀγάλι-ἀγάλι,
᾿Απ' ὅλες ὄσες ἔχει ἡ γῆ γλυκύτερα χτυποῦσε...*

† ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

(᾿Απ' τὴν ἀνέκδοτη συλλογὴ του «Μουσικὲς Φωνές»)

ΣΑΝ ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ**ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΑ****ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ ΠΕΘΑΝΗ**

Τὸν Ποιητὴ μας ποὺ δὲν ὑπάρχει πιά, τὸν γλυκό, γαλήνιο ἐρημίτη τῆς Φρεατιύδας Λάμπρο Πορφύρα, εἶχα τὴν ἐξαιρετικὴ τύχη — ἀλλοίμονο! — νὰ συναντήσω ἓνα βραδάκι ἄναστρο, γεμάτο ὕγρασία, δυὸ μέρη ἀκριβῶς πρὶν παραδώσῃ τὴν λευκὴ ψυχὴ του στὸν Οὐρανό, ποὺ τραγοῦδησε σ' ὅλη του τὴν ζωὴ.

Τὸν ἔβλεπα κάθε βράδῳ σχεδόν. Εἶχαμε συνδεθῆ ἀπὸ καιρό. Ἦταν κάποια ἀλόμωρη ταβερνοῦλα τῆς Φρεατιύδας, ὅπου ἀγαποῦσε νὰ περᾶ τίς νύχτες του, μακριὰ ἀπ' τὸν σάλαγο τῆς πειραιώτικης ζωῆς καὶ τίς ἐνοχλητικὰς ἐπισκέψεις τῶν θαυμαστῶν του. Μπροστὰ σ' ἓνα ποτῆρι ἀγνὴ ρετσίνα — ποὺ πάντα ἦταν γιομάτο — συζητούσαμε ἀργά, ἤσυχα, χαμηλόφωνα, σὰν παλαιοὶ φίλοι. Ἡ ἡλικία μου μοῦ ἐπέβαλε πάντα ἓναν σεβασμό, ποὺ μὲ φανερῆ δυσκολία ἀνεχόταν ὁ ἀλησμόνητος Ποιητὴς.

Συζητούσαμε, ὅμως σὰν φίλοι μονάχα. Γιατὶ ὁ ποιητὴς τῶν «Σκιῶν» δὲν μοῦ ἐπέτρεπε νὰ μιλῶ ὀλοένα γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸ ἔργο του.

Θύμωνα, — μὲ τὸν ἀγαθὸ ἐκεῖνο θυμὸ του, τὸν ἄτεχνα ζωγραφισμένο πάνω στὰ γλυκύτατα χαρακτηριστικὰ του, ὅταν τολμοῦσα νὰ τοῦ ὁμολογήσω τὸν θαυμασμό ποὺ τρέφανε τὰ νεύατά γιὰ τὸ μεγάλο του ἔργο.

* * *

Ὅμως κάποτε, ποὺ τὸν εἶχα βρῆ σὲ στιγμὲς ἐξαιρετικῆς ψυχικῆς ἠρεμίας, κατώρθωσα νὰ τοῦ πάρω τὴν ὑπόσχεση ν' ἀφιερῶσομε ἓνα βράδῳ **μονάχα** γιὰ τὸ ἔργο του καὶ τὸ ἀτομὸ του.

Καὶ τὸ βράδῳ αὐτὸ εἶχε ἔρθει κάποτε — ἦταν ἡ 1 Δεκεμβρίου, Πέμπτη βράδῳ, στὴν ταβερνοῦλα τοῦ Τρίχα — ἦρθε, ὕστερ' ἀπὸ τόσων χρόνων γνωριμία μας, τραγικὸ στὴν καταληκτικὴ συγγενεία του μὲ τὸ Θάνατο!...

Ὁ δύσκολος στίς ἐκμυστηρεύσεις του ποιητὴς, ποὺ δὲν εἶχεν ἀνοίξει τὸ στόμα του νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ του τόσον καιρὸ, εἶχε ἀποφασίσει νὰ μοῦ μιλήσῃ, δυὸ μέρη πρὶν φύγει γιὰ πάντα...

Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μοῦ βγάλῃ τὴν ιδέα πὼς δὲν εἶχε προαιστανθῆ τίποτα κείνο τὸ βράδῳ...

Ἡ μορφὴ του, ὅπως τὸν πρόσεχα, ἦταν πολὺ ἤρεμη, περισσότερο ἀπὸ τὸ συνηθισμένο...

Κι' ὅμως, τὸ ἱστορικὸ, τὸ ἐξαιρετικὸ, τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βράδῳ ποὺ μίλησε ὁ ποιητὴς, ἦταν ὅμοιο, ὅμοιο ὀλότελα μ' ὅλα τ' ἄλλα βράδῳ ποὺ κουβεντιάζαμε μαζί γι' ἄλλα ζητήματα ἄσχετα μὲ τὴν ποίηση.

* *

Μιὰ σιωπὴ εἶχε μπεῖ ἀνάμεσά μας, ἀμέσως ὕστερ' ἀπ' τὴν «καλησπέρα», τὸ βράδῳ ἐκεῖνο. Μιὰ σιωπὴ γιομάτη μυσταγωγία. Σὰν κι' ἐκεῖνες ποὺ προηγούνταν πρὶν ἀπὸ κάθε ἀπαγγελία ἐνὸς στίχου του, ἀπ' τὸν ἴδιο τὸν ποιητὴ.

Νέμιζο πὼς θὰ μ' ἄρχιζε κάποιο νέο τραγοῦδι του. Καὶ περιέμενα. Ὅμως ὄχι.

Δὲν φιλολογῶ. Σέβουμαι τὸν σεπτότατο νεκρὸ ποιητὴ μας ποὺ ἡ κρῦα γῆ ζηλότυπα λυώνει τῶρα στὰ σπλάχνα της...

Σέβουμαι τὴν ἱερὴ μνήμη του καὶ ὁμολογῶ μ' εὐθύνη πὼς ὅ,τι γράφω παρακάτω εἶνε μετρημένο, αὐθεντικὸ, οὔτε λέξη περισσὰ ὅσα ὁ ποιητὴς μοῦ εἶπε ἐκεῖνο τὸ βράδῳ.

Ἔσπασε τὴ σιωπὴ του κάποτε:

— Τὶ γίνονται τὰ παιδιά;

— Καλὰ. Ὅλοι καλὰ. Σὰς στέλνουν τοὺς χαιρετισμοὺς των. Τὴν Κυριακὴ θὰ κατέβουν νὰ σὰς δοῦν.

Ἦσαν οἱ λογοτέχνες, ὁ Χρ. Λεβάντας, ὁ Μιχ. Χαννούσης, ὁ Μ. Θαλασσινός, ὁ Στέφ. Στανέλλος κ. ἄ., ποὺ τοῦ ἔκαμαν συχνὰ παρέα, κατεβαίνοντας ἀπ' τὴν Ἀθήνα. Σιώπησε πάλι. Βῦθισε τὴν ματιὰ του στὸ γιομάτο ποτῆρι. Ὑστερα κούνησε τὸ κεφάλι του θλιμμένα, ἔτσι ὅπως τὸ συνήθιζε πάντα, ὅταν δὲν ἤθελε νὰ μιλήσῃ.

Τότε ρωποκινδύνεψα μιὰν ἐρώτηση:

— Ἀλήθεια, κύριε Πορφύρα... ἡ Ἄννουλα τοῦ «Ταξιδιοῦ» σας εἶνε φανταστικὸ πρόσωπο;

Ὅ! Εἶχα θίξει ἄθελά μου τὴ λεπτότερη χορδὴ τῆς ψυχῆς του. Τὸ μυστικὸ βουβὸ δρᾶμα ποὺ παιζόταν χρόνια τώρα μέσα του, ποῦταν ἡ αἰτία τοῦ θλιμμένου τραγοῦδιού του, τῆς μελάγχολης μορφῆς του, τῆς πονεμένης ψυχῆς του, εἶχε τὴ λύση του.

— Dont!

Ὁ Πορφύρας εἶπε αὐτὴ τὴ λέξη μὲ μάτια ὕγρα. Ὑστερα ἡ μορφὴ του πῆρε τὴν πικρὴ ἐκφραση τῆς ἀπαγοίτησης.

Δὲν κατάλαβα κι' ἔκανα νὰ τὸν ρωτήσω τί ἐννοοῦσε. Μὲ πρόλαβε καὶ συνέχισε.

— Ἡ Ἄννουλα ἦταν πραγματικὴ. Ἐκεῖνη ποὺ μοῦ ἐνέπνευσε τὸ μεγαλύτερο λυρικὸ μέρος τοῦ μικροῦ ἔργου μου. Ὅ, ἦταν μιὰ γυναίκα ποὺ μ' ἀγαποῦσε. Τόσο μ' ἀγαποῦσε ποὺ κατώρθωσε νὰ μὲ συγκρατᾷ μὲ τὸ ἀγνότατο αἰσθημά της ἀπ' τίς νεανικὰς τρέλλες κι' ὀρμές μου. Ὅ, Ἡ Ἄννουλα. Τὴν θυμάμαι τόσο ἀκόμη...

Μόνον ποὺ δὲν φτάσαμε ποτὲ μαζί «στὴς χαρὰς τὸ νησί»... Ὅμως

θά φτάσουμε...

— Δηλαδή;

Σιώπησε άπότομα. Ύστερα άλλαξε θέμα για να μην απαντήσει. Κι' έπέμεινε τόσο στο άλλο αυτό θέμα που—ένα ωραιότατο ανέκδοτο άπ' τα νειάτα του — που μ' ανάγκασε να μην ξανάρθω στο ερώτημά μου και να δεχτώ να τον άκούω μόνο...

Γιατί, μόλις τελείωσε το ανέκδοτό του σταμάτησε. Ύφαιρέθηκε για λίγο. Τοποθετήθηκε άνετώτερα στην καρέκλα. Ύστερα, έσκυψε προς έμένα. Κι' άργά, πολύ άργά, σχεδόν συρτά, μ'έναν τόνο άνάμικτο άπό θλίψη και παράπονο, άρχισε ν' άπαγγέλλη το «Ταξίδι» του.

— Είναι το τραγοῦδι π' άγαπώ, πρόσθεσε μόνο σάν τελείωσε!

* *

Και ό Πορφύρας μού μίλησε περισσότερο άπ'όσο έπρεπε μετριόφρονα για τό έργο του. Μού όμολόγησε πώς δεν περιμένει άπ' τους **παληούς** την εκτίμηση του ό,τι έχει γράψει, μά άπό τους νέους.

Τόν ρώτησα γιατί. Και μούπε πώς έχει τόσες συμπάθειες άνάμεσα στους παληούς συνεργάτες του που δύσκολα θά βυισιστή πάνω στη γνώμη τους, όσο κι' άν αυτή είναι άμερόληπτη.

—Οί νέοι, περιμένω να βροῦν άν έχω γράψει κάτι άξιο. Άπ' τους νέους περιμένω πάντα μιάν κρίση ύγιή, ντόμπρα κι' άμερόληπτη. Έχω πολλά δείγματα της ευθύτητάς τους και πολλές άποδείξεις του πολιτισμού των, ώστε να εκτιμώ τη γνώμη τους.

Είναι λόγια του άλησιμόνητου ποιητή που πρόπει ή νειότη να τα γράψη με χρυσά γράμματα.

Ό Πορφύρας, όλοι τό ξέρουν, πώς υπήρξε ό λιγώτερο όμιλητικός λογοτέχνης της παληάς γενιάς. Τα λόγια του, και περισσότερο όταν ήσαν γνωμικά, ήσαν μετροημένα. Ένα κι' ένα.

Δέν θά πολυλογήσω όμως. Θα πώ, άποφεύγοντας την πιστή διαλογική συζήτηση ό,τι άλλο θυμάμαι και μού έχει έντυλωθει άπ' εκείνο τό μεγάλο βράδυ.

Ό Πορφύρας ζήτησε άκόμη τό **θάρος της γνώμης** άπό τους νέους. Τους θέλει, μούπε, γενναίους και τολμηρούς. Ριψοκίνδυνους άκόμη. Πάντα βέβαια λογικούς, μά άνθρώπους των έργων.

— Είστε νέοι. Κάνετε εκείνο που νομίζετε καλό. Άν άποτύχετε, έχετε υπέρ σας την νεότητα. Άν επιτύχετε, αξίζετε την επιτυχία σας δυό φορές.

* *

Τό έργο του Πορφύρα είναι μικρότατο σε όγκο, αλλά μεγαλόπνοο κι' έμπνευσμένο.

Ό Πορφύρας παρουσιάζει τό μοναδικό φαινόμενο ποιητή στην νεοελληνική ποίηση που επιβλήθηκε μ' ένα όλιγάριθμο ποσόν στίχων. Οί «Σκιές» είναι τό μόνο βιβλίο του. Γι' αυτό ριψοκινδύνευσα και την τολμηρή ερώτηση:

— Τι μάς έτοιμάζετε τώρα;

Άπάντησε πρόθυμα. Η νέα του συλλογή θάταν ένας τόμος χωρισμένος σε τρία μέρη, με τον γενικό τίτλο «Μουσικές Φωνές». Στο πρώτο μέρος θάταν οί «Φωνές της θάλασσας», που θά περιλάμβανε ποιήματα δημοσιευμένα κι' ανέκδοτα. Τό δεύτερο οί «Φωνές της χώρας», μ' ανέκδοτα όλότελα ποιήματα, και τό τρίτο, οί «Φωνές του κάμπου», πάλι μ' ανέκδοτα.

Ό Χάρος που τον παραφύλαγε, όμως ύπομονετικά, βιάστηκε να μάς τον πάρη.

Τ' ανέκδοτα τώρα ποιήματά του μένουν φυλαγμένα μέσ' στα συρτάρια του μικρού παληού γραφείου του, καταδικασμένα να δοῦν την δημοσιότητα, ποιός ξέρει ύστερ' άπό πόσον καιρό...

* *

Για μιά στιγμή έγινε λόγος και για την έκδοση του «Ξεκινήματος».

Ό Πορφύρας, που μάς είχε δώσει τό πρωτοσέλιδο σήμερα δημοσιεύμενο ποίημα του για τό πρώτο φύλλο μας, —τιμή έξαιρετική— μίλησε για μιά άκόμη φορά ένθουσιαστικά για την προσπάθειά μας.

— Τό «Ξεκίνημα» πρόπει να γίνη τό κέντρο του κύκλου των νέων που γράφουν. Ό τίτλος του λέει πολλά. Είναι και τόσο ωραίος! Κυτάξτε να **ξεκινήσετε** αυγή-αυγή γενναία και με αυτοπεποίθηση, για να **φτάσετε** μιά θριαμβευτική έσπερα εκεί που σας καμγγελή ή ολοκλήρωση.

Λόγια, χρυσά, συγκινητικά!

* *

Άπ' την βραδυνιάτικη αυτή λιγώρη συνομιλία μας δεν κατώρθωσα να του άποσπάσω —όσο θυμάμαι— σχεδόν τίποτ' άλλο που να ενδιαφέρει άποκλειστικά τό έργο του.

Υπάρχουν όρισμένα ανέκδοτά του και άλλες όμολογίες του, που κατά καιρούς μού έμπιστεύτηκε. Όμως αυτά δεν έχουν θέση σε μιά μετροημένη μεταφορά στη δημοσιότητα αναμνήσεών μου άπ' τον σβυσμένο πιά ποιητή, την επομένη άκόμη του θανάτου του.

Ίσως άργότερα ό χρόνος επιτρέψει να τα φέρω στη δημοσιότητα.

Η φιλοξενία του «Ξεκινήματος» είναι περισσότερο άπό άρκετή και δε θέλω να κάνω κατάχρησή της.

Τό γεγονός, τό θλιβερό κι' άνεπανόρθωτο είναι ότι ό μεγάλος μας ποιητής δεν είναι πιά μεταξύ μας. Η παράξενη των ανθρώπων μοίρα θεώρησε κατάλληλη τη στιγμή να κόψη τό λεπτό νήμα της ζωής του.

Όμως, ή ζωή του Πορφύρα ήταν τόσο πολύτιμη, τόσο άκριβή,

τόσο άγια, πού ο χαμός της νά σημαίνει ένα πένθος δίχως παρηγοριά, μιὰ θλίψη δίχως όρια.

Κλαίει σήμερα η ποίηση τόν εύλαβικό μύστη της, κλαίει η νεό-τη τόν μοναδικό ύμνητή της, κλαίει ο Έρωτας τόν εμπνευσμένο τραγουδιστή του.

Η αδελφή του, η στοργική γυναίκα πού άφιέρωσε τις νύχτες της στό νά ήρεμή τόν πόνο τού γλυκού έρημίτη της Φρεαττύδας, κλαίει κι' αὐτή με δάκρυα άστειρέντα. Κλαίει όμως και η πόλη πού τόν ανάθρεψε, η πόλη πού τόν είχε καύχημά της, τόν αναπάντεχο άφανισμό του άπ' τή γη, κλαίει ο Πειραιάς.

Κι' όσα κλαίν χωρίς νά φαίνονται, — η άγαπημένη γωνιοῦλα τής ταβέρνας του, μερικοί καλοί νέοι και παλιοί φίλοι του, τὰ στενορρόμια τής Φρεαττύδας, κάποιοι γηραλέοι ψαράδες και καπετανέοι, σύντροφοι τής ταβέρνας, — κλαίνε τόσο πνιχτά, τόσο λυγμικά, τόσο άπαρηγόρητα, όσο τὰ μάτια κείνα τὰ θολά τού «Θλιμμένου βραδυού του», πού κλαίνε δίχως δάκρυα.

N. A' T' B.

ΕΙΔΥΛΛΙΟ

«Η φλόγι τής καρδιάς σου τρεμοσβύνει.
Καυμένη μάνα αλλοίμονο, σέ χάνω.
Τὰ στήθια, πού μ' έβύζαξαν μ' άγάπη,
"Αδίκαι μάχουμαι νάν τὰ ζεστάνω».

Κι' άκουσα τή στερνή γλυκειά λαλιά της:
«Μισεύει, ώιμέ, για πάντα άπό κονιά σου.
Αὐτή, πού σ' έμοσκόλουζεν, Έλένη,
Κι' έπλεγε τὰ παρθενικά μαλλιά σου».

ΝΙΚΟΣ Ι. ΧΑΝΤΖΑΡΑΣ

ΕΛΑ!...

"Ελα, σου φέρνω, δύστηχη, τόν ίλασμό τών όσων άνομημάτων έκαμες στην πλάνα έτούτη γη.
Τό μολεμένο, πώς ποθώ, κι' άμαρτωλό κορμί σου νά λούσω μέσ' στην άχραντη τής εξιλέωσης πηγή.

"Ελα, κι' αν κάποτες ο νοῦς η' κι' η καρδιά σέ πήρε στη σκοτεινή και σ' έροίξε πελάου τη μανία,
"Ανατολή Ανατολών, για σένα μέσ' στα σκότη σου φέρνω, "Αγγελος αύγής, και πάλι την αύθρία.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΖΟΡΤΖΑΚΗΣ

ΠΡΙΜΙΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

Βενεζουέλλα κι' Ίσπαχάν, Ταναναοίβα, Τομποκτού, Σαγκάη, "Αγκόρ κι' Άβγανιστάν, Χαβαί, Όνολουλού. Μέλι, άνανά και χουμαδιές, τριαντάφυλλα και γάλα. κιάρες κι' όπια και χοροί σέ δάση τροπικά, λαγνεία και μέθη τής σαρκός κι' άρώματα μεθυστικά στην θρυλική Βαλχάλλα. Κόρνα, θυσίες και κήβαλα, ναοί και μασσωλεία κι' έξαλλη σάρκα στ' όργιο τού καννιβαλικού, σ' ένα πυρρόχιο φλέγεται τó δάσο τ' άφρικανικό στην πρωτογονική του μελωδία.

Πυρσοί αναμμένοι και δαυλοί στό πέλαο τών προσκυνητών κι' άσπροι χιτώνες σαν φτερά τών άλιπατρός ριπίζουν, μπαϊλντισμένα ήχουν ρυθμοί κι' οί θυμιατοί ευωδίζουν τὰ τερατώδη άγάλματα τών Ινδικών θεών... Βενεζουέλλα κι' Ίσπαχάν, Ταναναοίβα, Τομποκτού Βεγγάλη, "Αγκόρ κι' Άβγανιστάν, Χαβαί κι' Όνολουλού. Σ' όνειρο, θαύμα η' σ' έκσταση τó πλοίο θά με λικνιση στού Ειρηνικού τὰ πέλαγα πού άκίνητοῦν ρομβά, ποί καρβάνι στην πυρή τήν έρημο, έξαντλητικά στής "Αντιέας τόν Έρωτα μοιραία θά μ' όδηγήση;

Σ' ένα χαρέμι, ολόπαθο τραγούδι άπό τó Γκιουλιστάν μιá κόρη με άπαντέχει λυπημένη, μ' άσπρο χιτόνα κι' άπό γιασεμί σαντάλια στό Ίσπαχάν, μιá κόρη άι' τó Σααδή τραγουδημένη.

Σέρνω σαν λάφυρο Έρωτος στην άγκαλιά μου τήν Τανιτ κι' ως άστραπή στην δάση χιμίζω τού "Αλχαράζου. Βροχή τὰ βέλη μās χτυποῦν κι' οί φάλαγγες τού "Αλλή Χαντιτ σ' ένα γιορροσί θάνατου ξοπίσω μας καλπάζουν! Μάγεμα η' νύχτα στα νερά τών νήσων Χαβαί π' όνθίζουν τὰ έκατόφυλλα τών τροπικών κυμάτων κι' οί μελωδιές λιγόθυμες κυλάνε ως ποταμοί, κι' οί καταρράχτες χύνονται τών άρωμάτων.

Πέπια σαν γνέφη άνάλαφα κι' άγέρινα κορμιά τήν Ραμαγιάνα σ' όρρηση άνεμική άναμέλπουν κι' άνθια, φτερούγες κι' έντομα και φίδια και πουλιά τών Μπαριαντέρων τὰ κορμιά πετοῦνε, άνθούνε, σέρπουν

Μακριά στην ζωρα τών μουσμέ, στην γη τών χουσιανθέμων μιá Μπαττερφλάδ περιόλυπη τὰ πέλαγα θοορεί μ' άλλοί, με δώχνει ο Έρωτας, κι' ο δρόμος τών άνέμων στην Δυσμική έγκατάλειψη τó πλοίο μας όδηγει. Βενεζουέλλα κι' Ίσπαχάν, Ταναναοίβα, Τομποκτού, Βεγγάλη, "Αγκόρ κι' Άβγανιστάν, Χαβαί κι' Όνολουλού.

ΠΑΥΛΟΣ ΚΡΙΝΑΙΟΣ

DIRETISSIMO

Κι' ὡς, μ' ὑποσχέσεις, ἀρχινᾷ νὰ ῥοδοσκάζῃ ἡ μέρα
καὶ μιὰ πρωτόγνωρη εὐωδιά τὸ σύμπαν νὰ γεμίξῃ,
ὁ ἀρχάριος Πλοίαρχος, ἰλαρὸς μπρὸς τὸ τιμόνι, ἀρχίζει
μιὰ δέηση ὡς ὕμνο στὸ γλαυκὸ νὰ ψιθυρίζῃ αἰθέρα!..

Κι' ὕστερ' ἀφοῦ, προχειρῶς πῶς, πάνω στὴ «γήινη σφαῖρα»
τὴν «κατ' εὐθείαν» πορεία του γιὰ λίγο ὑπολογίζει,
τὸν «δείκτη τῆς ταχύτητος» στ' «ΟΛΟΤΑΧΩΣ» λυγίζει,
κι' ὀρμᾷ μὲ «ἰθύνουσα γραμμὴ» πρὸς τὸ ΕΛΝΤΟΡΑΔΟ πέρα!

Κι' ἂν—ποιὸς τὸ ξέρει!—κάποτες στὸ πέρασμα τῶν χρόνων
ἡ χώρα ποῦ ἐλατάρησε, στοὺς Ὁκεανούς τῶν Πόνων,
μπροβάλει ὀμπρὸς του γελαστή!... Τότες, ἔχει καλῶς!

Μὰ ἂν ἀντιθέτως, μιὰ ὑφαλὸς βρεθεῖ στὴν πλόρη αὐτοῦ,
θᾶξῃ ὡς πικρὴ παρηγοριά τὸ «αὐτοῦ» τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ
πὼς ἐταξίδευε διαρκῶς μὲ...«ΠΡΟΣΩ ΟΛΟΤΑΧΩΣ»!

ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΣΚΟΣ

ΑΝΤΡΕΙΚΕΛΑ

Ἄποψε ποῦ κατάλαβα τὴν ἄδαρτη ψυχὴ μου,
τὴν ἄδαρτη ἀπὸ καύμους, πόνους καὶ πικρὰ λόγια,
ἀπόψε ποῦ κατάλαβα πὼς θὰ κιλᾷ ἡ ζωὴ μου,
χάντρα σὲ χάντρα τῆς ψεφτιάς, ὅπως στὰ κομπολόγια.

... Ἄποψε ποῦ κατάλαβα, εἶπα ν' αὐτοκτονήσω·
—Νὰ, μιὰ βοή, ἓνας καπνὸς καὶ ὅλα τελειωμένα—
μιὰ κι' ἦταν ἀδύνατο μέσ' τὴν ψεφτιά νὰ ζήσω
σὰν μερικὰ ἀντρείκελα ἀπὸ κλωστὲς δεμένα.

Καὶ νᾶμαι ἀντρείκελο ἐγώ, καὶ οἱ κλωστὲς συνθῆκες
καὶ ἡ σκηνὴ νᾶν' ἡ ζωὴ, τὸ ἔργο κωμωδία
καὶ γιὰ πρωταγωνίστριες οἱ διάφορες Λιλίκες
ποῦ ἀπὸ ἰδιαίτερη κλωστὴ θὰ παίξῃ κάθε μία.

Ἦ! εἶνε προτιμότερη μία αὐτοκτονία
—Νὰ, μιὰ βοή, ἓνας καπνὸς καὶ ὅλα τελειωμένα—
ἀπὸ τὴν ἄνοστη κι' αἰσχροὴ τῆς ζήσης κωμωδία
ποῦ παίζουμε, ἀντρείκελα ἀπὸ κλωστὲς δεμένα.

ΑΛΕΚΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ

ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

**ΛΟΥΛΟΥΔΙ
ΤΗΣ ΜΟΝΕΜΠΑΣΙΑΣ**

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

«Κρατάωσε τὸν ἄντρα σου καὶ μὴν τοῦ κάνεις μάγια».

Ἔτσι ἔλεγαν κι' ἀπόλεγαν — καὶ ψιλοκοσκινίζαν — ξωπίσω του
οἱ γειτόνοι, σὰν προσπέρνας, γι' αὐτὸν τὸν Γιάννη τὸν Περίχαρο, τὸν
Χαμουρτζῆ, τὸν φαναριτζῆ, τὸν ρεμεσέρη, γι' αὐτὸν τὸν ἴδιον ποῦλε-
γαν ἀνύπαντρος σὰν ἦταν πὼς «ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ῥόδο κι' ἀπὸ ῥόδο
βγαίνει ἀγκάθι».

Ποῦ κακοκαιρονᾶχε καὶ τότενες καὶ τώρα. Τὶ θὲς τί γυρεύεις,
οὔλες οἱ παροιμίες εἶναι σωστὲς. Κάμεις λάβεις, ἡ κοιλιά μὴ σὲ πο-
νέσει.

Κορίτσι γιὰ κορίτσι δὲν εἶχε ἀφίσει ἀπειράγο τὸ τέρας· γυναῖκα
γιὰ γυναῖκα. Μπρὲ μάτια μ' ὅ,τι νᾶταν αὐτὸς τὸ ἴδιο τόχε. Θὲς παν-
τρεμένη, θέλεις χήρα. Θὲς παρθένα. Θὲς ἄντρες εἶχαν, θὲς ἀδέρφια,
θὲς ξαδέφρια· αὐτὸς τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι· καρφάκι δὲν τοῦ καί-
γονταν· ἀπὸ δῶ τίς εἶχε, ἀπὸ κεῖ τίς εἶχε. πὼς τᾶφερνε, πὼς τᾶκανε,
πάντα καὶ στὸ ντουοβὰ τίς ἔβανε. Ἕνας λεμὲς, ἓνας μαχαιοβγάλτης·
ἓνας νυχτοπερπατητής, ἓνας νταῆς, ἓνας ξενύχτης. Τὶ τοῦ λυμπίστηχαν
— π' ἀνάθεμά τες — καὶ τίς μάζευε; Ποιανοῦ — ποῦ νὰ μὴν ἔσωνε
— εἶχε μοιάσει;

Ὁ πατέρας του ὁ γέρο Βάγγος — χρυσὸ του πάπλωμα τὸ χου-
μα ποῦ τὸν σκέλασε — ἦτανε στύλος τοῦ σπιτιοῦ του κι' ὁ κάλλιός τῶν
ἀντροῶνε. Νοικοκύρης· κουβαλητής· χρυσὴ βαρκοῦλα. Τύπος καὶ ὑπο-
γραμμὸς στὸ σπίτι καὶ στὸν κόσμο. Στόμα ἔχε καὶ μιλιὰ δὲν εἶχ' ὁ
μαῦρος· στάσου παραπέρα δὲ σοῦλεγε ποτές του· μαῦρα μάτια δὲν ἄ-
κουγες π' αὐτόνε. Τόπο γιὰ νὰ περάσεις σοῦκανε. Πρῶτα τοὺς γειτό-
νους καλημέρας κι' ἀπὸ κοντὰ τὸν ἥλιο ἔθῳρει.

Καὶ μοναστήρι ἦταν τὸ σπίτι του. Τῆς χρονιάς τὸ λάδι, τῆς χρο-
νιας τὸ σάρι, σῶδιακοὶ οἱ κόκκοι. Μπρὲ φακές, μπρὲ κουκιά, μπρὲ
τό ρεβύθι, τὸ φασόλι, ὡς καὶ τὴ ρίγανη καὶ τὴ φασκιά ἀκόμα. Νοι-
κοκύρης μάτια μ' νοικοκύρης, κουβαλητής, μερμηγκι. Στύλος καὶ ἡ-
λιος τοῦ σπιτιοῦ, ἄνθρωπος μάλαμα, προζύμι. Κάτσε, κάτσε—σῆχω,
σῆχω· πετάει ὁ πετεινὸς· πετάει· μὰ δὲν πετάει· ἔ, δὲν πετάει· τὴν καρ-
διά σου σοῦκανε, τὴ γνώμη.

Βασίλισσά ἔταν κι' ἡ Βγενιά ἡ γυναικοῦλα του στὸ σπίτι. Ἄ-
φέντισα μέσα στὰ πλούτια καὶ στὰ κάλλια τῆς· χρυσὴ Κερά μὲς· στὰ
καλὰ καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς. Τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα τῆς κουβάλαε· τ' ἄθά-

νατο τῆς εἶχε στὸ τραπέζι· στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια τὴν ἐκύτταζε· τ' ἤθελε ἢ Γένεια του ἢ χροσοβγένια· τὶ ὄρεγόταν ἢ ψυχούλα της, τὶ ἀποθυμοῦσε ἢ καρδιά της.

Καὶ μόνο οἱ σουσουράδες, οἱ σουρλουλοῦδες τὴ γλωσσότροφαν. Αὐτές. Πὼς τάχατες δὲ ἦταν ὁ συχωρεμένος ὄμορφος· τ' ἦταν κομμᾶτι ἄσκημος ὁ δόλιος· κακοσουλούπωτος μιὰ ψυχή, στραφοκάνης· ἔ και λίγο ἀλλοίθωρος, νὰ καὶ καμπούρης μιὰ ἰδέα. Οἱ ζέχλες... Μπρὲ τῆ γῆς τὴν ὄψη νάχει ὁ ἄντρας, ἄντρας εἶναι. Ἄλλα εἶν' τ' ἄλλα· Δὸς μου μὲνα νάχω τὰ καλὰ μου, τ' ἀγαθὰ μου—κι' ἄντρα ζυμᾶρι σὰν κι' αὐτόνε—καὶ τυφλά νάχει ὁ χάρος. Τοῦ καλοῦ ἄντρα ἢ γυναῖκα ἀπ' τὰ μοῦτρα φαίνεται. Τὶ νὰ τὸ κάμω γὼ νάχω τὸν μορφονιὸ τοῦ κόσμου καὶ νὰ μὴν ἔχω τὶ νὰ βάλω κάτω ἀπ' τὴ μύτη.

Ζαίρεις τί λέν οἱ ὄμορφοι; ὄμορφέ μου κι' ὄμορφή μου, τί θὰ φᾶμε ἀπόψε; Ὅμως οἱ ἄσκημοι τί λένε; Ἄσκημέ μου κι' ἄσκημή μου, τί θὰ πρωτοφᾶμε;

Ἄγκάλᾳ—μὴν πᾶς μακρονά—αὐτὰ ποὺ λέμε. Ὁμορφος ἔναι καὶ καλὸς ἔναι καὶ λυγάτος καὶ κουνάτος—αὐτὸς μαθεῖ ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος—καὶ σ' οὐλά μέσα. Τὴν πέτρα νὰ σηκώσεις ἀπὸ κάτω θὰ τὸν βρεῖς. Στὸν οὐρανὸ τότε ζητᾶς κι' αὐτὸς στὴ γῆς πατάει. Μαχαρᾶς ἔναι, χαμουρτζῆς, σχεδὸν καὶ σιδεραῖς, σχεδὸν καὶ φαναρτζῆς καὶ μαραγκὸς σχεδὸν, πολυτεχνίτης κι' ἐρημοσπίτης.

Κι' ὄ,τι ἔκαμ' ἔλαβε. Λούζεται κι' αὐτὸς τὰ κέρατα κατὰ πὼς εἶχε κερατώσει τὴ μοῖθ Χαλκίδα. Κοίμας στὴν ἐξυπνάδα του, κοίμας στὴ λεβεντιά του. Νά τονε κερατώνει μπρὸς στα μάτια του κι' αὐτὸς χαμπᾶρι νὰ μὴν ἔχει· ὁ κόσμος νὰ τῶχει τοῦμπανο κι' αὐτὸς κρηφὸ καμᾶρι. Ποῦ κοῦφια κι' ἄπιαστα, θεοῦλη μας· τὸν μάγεψαν καλά—καλὰ τὰ κέρατα καὶ τώρα στὰ δάχτυλά της τότε παίζει.

* *

Ὅμως ἄς λέγαν. Ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος δὲν ἦταν ἔτσι καταπῶς τὸν γλωσσότροφῶν καὶ τοῦ ἔψελναν, καταπῶς, ὅσα σέρνει τὸ σάρωμα τοῦ σέρναν.

Μῆτε ἀγκάθι ἦταν ὀλωσδιόλου ἀπὸ ρόδο, μῆτε καὶ πὼς τὰ κέρατα τὸν εἶχαν μαγεμένο. Ἦταν καὶ λίγο ρόδο ἀπ' ἀγκάθι καὶ τὰ κέρατα, μᾶλλον δὲν τάχε, παρὰ τάχε.

Πρῶτο γιατί—ὁ συχωρεμένος—ὁ πατέρας του, δὲν ἦταν ὀλωσδιόλου ἄγγελος στὰ ζῶντας. Ἰσα—ἴσα. Ἦταν πολὺ τριαντάφυλλο στὴ γειτονιά καὶ λίγο κρηφαγκάθι μέσ' στὸ σπῆτι. Ἦταν καὶ μουλουχτὸς καὶ κρηφοδάγκωτος· ἔβανε καὶ τὸ νερὸ κατ' ἀπ' τὴ ψάθα. Καὶ τὰ δικούλια του τάχε κι' αὐτὸς κάμει—καὶ μετὰ τὸ παραπάνω—στὸν καιρὸ του.

Ἐνὼ ἐτοῦτος εἶχε καὶ κάτι ἀπ' τοὺς ἀγγέλους· ἦταν τοῦλάχιστο ὄμορφος· κι' ἕνας ὄμορφος ἄνθρωπος δὲν εἶναι πάντα ὁ κακότερος. Περίμενε καλὸ ἀπὸ κείνον πῶχει ὄμορφὸ πρόσωπο. Ὅσο γιὰ τὰ κέρατα, ἐδῶ ἦταν τὸ ζήτημα· τάχε ἢ δὲν τάχε; ναὶ ἢ ὄχι;

Ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος αὐτὸ ἀκοιβῶς σκεατόταν.

Ἀπὸ κάτι ἄκρες μέσες—ψύλλος στ' ἄχρα—πὼς λέγαν τάχατες γιὰ ἄλλον, ἀπὸ κάτι μηχτές—μιὰ στὸ σφυρὶ καὶ μιὰ στὸ πέταλο—τάχατες πὼς ἀπ' τὴν Πόλη ἐρχότανε... καὶ στὴν κορφὴ κανέλλα, τοῦχαν μπεὶ ψύλλοι στ' αὐτιά.

Ἡ σκέψη του φιλόπονη, τρελλή, ξαφνιασμένη, παραμέριζε τὰ πράγματα, ἀναστάτωνε τὸν κόσμον. Κάθονταν στὸν καφφενέ κι' ὁ νοῦς του δούλευε. Μὲ τὴν ἰδέα του πήγαινε κι' ἐρχόταν. Ἐψαχνε νοερά, ἐρεῦνε τοὺς δρόμους καὶ τὸν κῆπο, τὸ πλυσταριὸ καὶ τὶς κρηφῶνες· μετατόπαιε καρέκλες, ἀναποδογύριζε μπαούλα, χώνονταν κατ' ἴπ' τὸ κρηβράτι· ἔστεινε τ' ἀφτί του, ἀφιγκραζόνταν. Ποιὸς; ποῦ; πότε;

Κι' ὅταν ἡ ταραχὴ του ἐμαίναρε, ἡ ψυχὴ του φλετοῦρε μπροστὰ της.

Ἦταν σὰν κάδρο.

Τὸ πρόσωπό της ἐκείνο τὸ τσαχλίνικο, τὸ στρογγυλὸ σὰν φεγγάρι, τὸ λεπτὸ, τὸ αἰνιγματικὸ τὸν θωροῦσε.

Μιὰ βαθεῖα σκέψη, μιὰ συλλοή, ἦταν ποῦ τῆς τι υφείαινε τὴν ἐκφραση, ποῦκανε περιπαθητικὴ τὴ ματιὰ της, ἔτοι νοσταλγικὴ ὄνειρῶρικη. Τὸν θωροῦσε.

Τὰ μάτια της ἐκείνα τὰ γλῆκὰ τὰ κατάγλαρα, ἦταν σὰν ν' ἀποροῦσαν μαζί του, σὰν νὰ τὸν ἀρωτοῦσαν κι' αὐτὰ, σὰν νὰ τοῦλεγαν: Ποιὸς; ποῦ; πότε;

Κι' ἀγάλι ὁ νοῦς, τὸν πέταγε στὰ παλιὰ, τὰ περασμένα... Ποῦ, πὼς εἶχε γίνει νὰ βρεθῆι περαστικὸς στὴ Μονεμνασιά.

Ἐκεῖ τὴν εἶδε. Κάτ' ἀπ' τὰ παρᾶθυρά της διάβηκε, ποῦστοῦζαν οἱ γιάστρες της νερὸ, ποῦ ἐδῶδαζαν τὰ βασιλικά της καὶ οἱ δυόσμοι.

Τοὺς κορφολογοῦσε καὶ τοὺς ψεῖριζε κι' αὐτὴ, τοὺς δροσίζε μετὰ τὸν γραλένιο μαστραπᾶ της. Σὰν κλίμα τοῦ Ἐθαγγελισμοῦ τῆς Παναγίας ἄσπριζαν πᾶ στοὺς σγουροὺς βασιλικοὺς τὰ δάχτυλά της. Σὰν τὸ λαιμὸ ἑνὸς κύκνου (ποῦ λὲς νὰ πρόβανε) ἦταν τὸ μπράτσο τοῦ δεξοῦ, ὡς στέκονταν ὀλόρθο καὶ χυτὸ, ὡς ἔγεμνε—χτενάκι φιλντισί—ψηλά τὸ χέρι.

Ταμπλᾶς ὁ ἔξωτας τὸν βάρεσε.

Ζάχιση ἔβαλε εὐτὺς στὴ γλώσσα της, ἢ προξενήτρα ποῦ τῆς ἔστειλε· μέλι κι' οἱ κοντοθειάδες της, ποῦ τὴν γλυκοκαλοδεχτήσαν. Κάντιο κρουστὸ τὴν φίλεψαν εὐτὺς, μέντα καὶ καραμέλλα μαστιχιάτη· κι' ἀπ' τὸ ροζόλι τους τὴν γλυκοπερικάλεσαν νὰ πάρει λίγο ἀκόμα. Δυὸ κονταλιές κι' ἀπὸ τ' αὐτὸ μιὰ καὶ μετὰ δυὸ ποδάμια εἶχε ἔφθει.

Τὶ εὐχὴ θεοῦ, τὶ ἀκαταδεξῆ ἦταν αὐτὴ· μὴ γιὰ ν' ἀβγατίσει τὸ ρεβανὶ τους ἦσθε; Ἄς ἔπαινε κι' ἀπὸ τὴ βανίλια τους· ἄς ἔβαζε καὶ στὴν τσέπα της—γιὰ τὰ παιδιὰ—λίγα φουντούκια.

Ἄς ἦταν καλὰ ἢ Γαρφερίτσα τους ποῦκανε ὡς καὶ τὴν ἀγουρίδα μέλι· ποῦταν τὰ χέρια της χοντὰ· ποῦταν ἢ γνώμη της ζυμᾶρι. Ποῦταν ψηλή, ποῦταν λιγνή, ποῦταν...

Ἄχ, ναί.

Λουλούδι τῆς Μονεμπασιάς τοῦ τῆ χουσόλεγαν συμπθερευόντας
τινε μαζί του, λουλούδι τῆς Μονεμπασιάς τὴν ἀποθάμαζαν, νύφη,
στὸ πλάι του, φίλοι καὶ συγγενεῖς, δικοὶ καὶ ξένοι.

Ἔτσι λουλούδι τῆς Μονεμπασιάς, φεγγάρι κ' ἥλιο τῆς τοῦ τῆν
ἀπέειπε καὶ τὸν σταυρανασπίαστικη ἠπεθερά του, κάτω στὸ κεφαλό-
σκαλο στὴ βάρκα περιχὸν μπαρκαίρουνε καὶ πάνε. Ροῖδο ἐσπάσανε στὰ
ἔμπα τους, μέλι καὶ ζαχαρόνερο ἀλείψαν τὶς κορφές των.

—Τὴ Γαρεφίτσα καὶ τὰ μάτια σου ὕγιέ μου.

Μοναχοκόρη, ἀπ' τὸ κόρφο τῆς, ἀνέβγαλτη νοικοκυρὰ καὶ χου-
σοχέρα, μικρὴ-μικρὴ τὴν στόλισε νυφοῦλα καὶ τῆς μίσησε.

Λεβέντης, μεροφονιὸς γλυκογελάμενος ἦταν κ' ὁ Γιάννης ὁ Περί-
χαρος στὸ πλάι τῆς.

Κρυφὸ καμάρι κ' ἔννοια τοῦ τῆν εἶχε.

Κρυφὴ χαρὰ μέσα τοῦ σιγόβραζε. Ντέοτια κ' ἀποθυμιές ἀνάσαι-
ν' ἢ ψυχὴ του. Χορτασμοὺς τὰ μάτια τοῦ δὲν εἶχαν.

Κ' ἀπὸ κοντὰ σὰν τὸ βαπόρι ἀνοίχτηκε στὸ πέλαγο κ' ἡ γλυκεῖα
εἰκόνα τῆς Μονεμπασιάς ἀλαργόσβυνε ἀγάμι στὴν ἀπόσταση, αὐτὸς ἐ-
κεῖ παρῶμαι στὴ πλώρη — πλάι στ' αἴμιονο — ἄχ με πόση ἀπο-
θυμιὰ τὴν ἔσφιξε στὰ μπράτσα του, πόσο γλυκὰ τῆς σφάλισε τὸ στέ-
μα!

Ἐκεῖνο τὸ λεπτό, τὸ τόσο τρυφερὸ κ' ἡδονικὸ ρίγος ποὺ τοῖς
διαπέρασε, ἦταν — μετὰ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου των — ἓνα μυστήριο
ἐγκαρδιακὸ καὶ περιγλυκὸ, ποὺ ἔνωσε τὶς ψυχούλες των γιὰ πάντα.

Ἄχ ναί, κρυφὸ καμάρι τὴν εἶχε ὁ Γιάννης ὁ Περίχαρος τὴν
γυναῖκα του τὴν Γαρεφίτσα τὴν Μονεμπασιώτισσα, κρυφὴ χαρὰ τοῦ-
ταν τὸ σπíti — κ' ὁ δρομάκος του — γιὰ χάρη τῆς. Ἔτσι κρυ-
φὴ τρανή, πολὺποθη, ἦταν κ' ἡ ἔννοια τοῦ γι' αὐτὴνε. Μοσχοβολοῦ-
σε τὸ κορμάκι τῆς, μοσχοβολοῦσε τὸ φαγί του, μοσχοβολιὰ βυθειὰ
βαθειὰ ἀπόπνεαν τὰ ρουχικά τῆς.

Ροῦπι δὲν τῶκαν' ἀπ' τὸ πλάι τῆς. Αὐτὸς — κοσμογυριστῆς τα-
ξιδευτῆς πολυτεχνίτης — με τὶς κότες μαζεῖονταν στὸ σπíti καὶ μέ-
ρα μεσημέρι ξεπόρτιζε γιὰ ὄξω.

Τὸν ἔχασαν οἱ φίλοι του, τὸν ἔχασε ὁ καφφενές, τὸν χάσαν οἱ
ταβέρονες. Εὐλογημένη ἡ ὥρα ποὺ τὴν πῆρε.

Καὶ τώρα;

Ἔλα Χριστέ καὶ Παναγιὰ τ' ἦταν ἡ ἰδέα ποὺ τοῦ μπῆκε.

Ἡ Γαρεφίτσα;

Καὶ στοχαζόταν καὶ συμπέραινε, δούλευε ὁ νοῦς τοῦ ἐπίμονα.

Μέτραε τὰ περιστατικὰ καὶ τὰ σημεῖα, ξήγαγε τὰ λόγια καὶ τὸ
νόημα, λογάριζε τὰ πιθανὰ καὶ τὰ μποροῦμενα καὶ τοῦρχονταν σὰν
τρέλλα.

Κι' ἄς εἶχε τὸ στόμα τοῦ κλειστὸ μανταλωμένο.

Ἡ γλώσσα τῆς καρδιάς τοῦ φλαροῦσε τὴν ἀφιγκραζόταν ὁ
ἴδιος νὰ τῆς λέει. Νὰ τῆς λέει σιγανά, ἐμπαθιακά, νὰ τοῦ τὰ καλο-
μετράει σὰν κουκιὰ ἓνα ἓνα... Νὰ, γιὰ τὴ γυναῖκα του, τὴ Γαρεφίτσα

αὐτή...

Σκέφτονταν κ' αὐτὸς τοὺς τραγούς καὶ τὰ κέρατα πέταε ὁ νοῦς
τοῦ γκεσέμια· ἐκεῖνα τὰ γύψινα λαφάρια τοῦ μπαρμπερικου συλλογι-
ζόταν, σάμπως νὰ τὰβλεπε μπροστά του...

* *

Ἔτσι μιὰ νύχτα παραφύλαξε. Ἄγγελος με χουσό φτεροὸ στὸν
ἔρωτὰ τοῦ ἐνοιωθε με καῖμὸ νὰ τὸν ξεπουπουλίξει ἡ ζήλεια.

Ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιά τοῦ κήπου παραμόνεψε ἄσκημος μέσ' στὴν
πίκρα του σὰν τέρας, δαίμονας τραγικὸς με μαδρὸ νύχι.

Ἄχ, ναί, ἀπόψε... ἀπόψε θὰ γινώτανε τὸ θάμα.

Ἔτσι δείχνανε τὰ πράγματα· ἔτσι τοῦ τᾶχαν πεῖ ἀπ' ὄξ' ἀπ'
ὄξω.

...Ἄς ἔκανε πὸς πάει γιὰ τὸν Περαῖα. Ἄς ἄφινε γειές, ἄς τῶ-
λεγε στὸν κόσμο. Ἄς φύλαε καὶ θάβλεπε.

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς — μέσ' στὰ μεσάνυχτα — «ὁ φίλος» θὰ πη-
δοῦσε στὴν ταράτσα.

...Ὁ φίλος θὰ πηδοῦσε τὴν ταράτσα; Χριστέ του καὶ μαχαῖρι
τοῦ χουσό...

Κι' ἔτσι ἔγινε.

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς κάποια σκιά — ἓνας ἄνθρωπος — οἰκήθη
στὴν ταράτσα. Οὐλὴ ἢ γειτονιὰ τὸν ἀντιλήφτηκε. Οὐλὸς ὁ κόσμος τὸ
μυρίοτη. Ποιὸς ἦτανε; Χά-χά... Ποιὸς ἄλλος ἀπ' τὸν φίλο!

Καλὰ κ' ὁ Γιάννης;

Στὶς δώδεκα ἀκριβῶς εἶδε κ' αὐτὸς στὸ τζάμι τῆς κρεββατοκά-
μαρας τοῦ ἓναν ἴσκιο.

Τὸν ἴσκιο τῆς γυναῖκας του.

Κατάμωρο μέσ' στὴ φωταύγεια τὸ προφίλ τῆς, ἔσκυβε καὶ φιλοῦ-
σε... ὄλο φιλοῦσε...

Μέσ' στὸ λαμπρὸ τους φόντο παίζανε τὰ χεῖλη τῆς, ποιὸς ξαίρει
τὴ λόγια τῆς ἀγάπης μουμουρίζοντας Θεέ μου!...

Ξυπόλυτος με τὸ μαχαῖρι τοῦ στὰ δόντια, σκαρφάλωσε τὸ στύλο
ὁ Γιάννης καὶ καβαλίκεψε τὰ κάγκελα. Σίμωσε κ' ἔστησε ἀπὲς στὸ
τζάμι.

Ἄκουσε στὴ σιγὴ τὸ μουμουρητὸ τοῦ ἔρωτα, φιγκράστηκε τὸ
σκάσιμο τὸν τρυφερῶν φιλιῶν τῆς μέσ' στὴ νύχτα.

Μὰ σὰν ἔβαλε τὸ μάτι του καὶ κῦτταξε πῶς ἀπ' τὶς χαραμάδες, εἶδε
τὴ Γαρεφίτσα μοναχὴ τῆς. Τὸ κάρφο του φιλοῦσε καὶ κουβέντιαζε,
στὴν ζωγραφιά του ἔσκυβε καὶ μίλαε.

...Νὰ τὸν φυλάει ὁ Ἄϊ Δημήτριος στὸν Περαῖα. Μὴν τύχαινε
κάν' αὐτοκίνητο, μὴν λάχει καμμιά μαυρομάτα· ἔτσι συστής καὶ λυγι-
στής, καθὼς πορπάταε· ἔτσι καταπὼς ἤξερε τραγούδια. Σαββατογεννη-
μένος, γλυκοαίματος, ὡς ἦτανε καὶ τὸν φρολόπιανε τὸ μάτι καὶ τὰ
μάγια.

Τὸν γλυκοκαληνύχτησε κ' ἔπεσε στὸ κρεβάτι.

...«Κοιμάτ' ἀστὸι κοιμάτ' ἀγῆ κοιμάται νεὶο φεγγάρι», σκέφτη
 κυττάζοντάς την, ὡς ἦταν ἔτσι ἀνάσκελα σὰν κούκλω, ὡς ἔλεφε το
 μπράσο της στὸ στήθος της, σὰν κείνο τὸ ἀσημομένο καὶ χρυσὸ τῆς
 Παναγιᾶς κι' ἀποκοιμήθη στὴν ἀγάπη.

Τὸ μαῦρο κῆμα τῶν μαλλιῶν της ὡς ἔσπαζε —σὰν σ' ἄσπρους
 βράχους— στὰ σεντόνια.

Κι' εὐτὺς νοσταλγικὸ πουλάκι ἢ ψυχούλα του, πέταξε στὸ πλώ-
 ριο ἄλμπουρο ξανά, σὲ κείνο τὸ γλυκὸ φιλι πᾶρχισε νὰ εἰγοβράζει
 στὴν καρδιά του. Ἡ προξενήτρα τὸν χαιρετάε. Οἱ κοιτοθειάδες τοῦ
 γελοῦσαν καὶ μιὰ φωνή—ψιλὴ φωνή—λὲς γλυκοτραγουδοῦσε.

... . Λουλούδι τῆς Μονεμψασιάς
 καὶ κάστρο τῆς Ἀθήνας. . . .

Πῶς πλένουν πῶς λευκαίνουνε
 πῶς μοσκοσαπουνᾶνε. . . .

«Λουλοῦδι τῆς Μονεμψασιάς» μουρμούρισε κι' αὐτὸς —κι' ἄγγε-
 λος μὲ χρυσὸ φτεροῦ ἐρωτευμένος— ἄφισε τὸ μαχαίρι νὰ τοῦ πέσει. . .

Κεραίωσε τὸν ἄντρα σου (καὶ νὰ τσιμπιὲς στὰ μάγουλα) καὶ μὴν
 τοῦ κάνεις μάγια, (καὶ νὰ χτυπιὲς στὰ μπουτία) φρούαζαν κι' ἀπο-
 φρούαζαν τὴν ἄλλη μέρα Κυριακὴ οἱ γειτόνισες γι' αὐτὸν τὸν Γιάννη
 τὸν Περίχαρο ὡς γύριζε ἀπ' τὴν ἐκκλησιὰ —ἀλλὰ μπρατσὲ— μὲ τὴν
 γυναῖκα του· γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο, ποῦλεγαν ἀνύπαντρος σὰν ἦταν, πῶς
 ἀπ' ἀγκάθι βγαίνει ρόδο κι' ἀπὸ ρόδο βγαίνει ἀγκάθι.

Χαιτίδα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

ΣΕ ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΔΥΝΑΜΙΑΣ

Σὲ σὰς στιγμὲς ἀδυναμίας πὸν κάθε τόσο σπαιρνετε τὸν πανικὸ
 στὸ «εἶναι» μου μὲ σύμπτωσες πολὺπλοκες κι' ἀφίνετε ν' ἀνοίγεται
 ἐντὸς μου ἓνα χάος σὲ σχῆμα ἐρωτηματικοῦ.

Σὲ σὰς ὀχτροὶ θανατεροὶ μου, φωλιασμένοι ἀπὸ ἀπολίτεια χρό-
 νια ζοφερά μέσα στὰ ἴδια μου αἰμοσφαιρίδια, τώρα σὰς ξεστομίζω
 θαρραλέα καὶ μὲ σφιγμένη τὴ γροθιά:

— Δὲ σὰς φοβοῦμαι πιὰ!

Μπροστά! Ὁ στίβος μᾶς προσμένει· μ' ὄπλισμένο τὸ χέρι ἐγὼ
 μὲ τὸ φῶς τοῦ καινούργιου τοῦ Ἥλιου π' ἀνατέλλει τώρα στὸ Βορ-
 ριά, θὰ σὰς κάνω νὰ νοιώστε τὴ γνώρα τοῦ Μεγάλου Ξεκινήματος!

Μπροστά! Στὴν καρδιά καὶ στὸ νοῦ μου τὸ Οὐατερλώ περιμένει.
 νὰ σὰς δείξη τὸν καινούργιο Δρόμο!...

ΓΙΩΡΓΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΤΟ ΣΤΟΛΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΑΤΤ. ΓΕΡΑΛΗ

ΚΛΑΙΕΙ Η ΒΡΟΧΗ!..

Κλαίει ή βροχή μες τή νυχτιά
για τήν πικρή μου τήν καρδιά.
Τή νανουρίζει σάν παιδί
πού έχει αρρωστήσει κι' άπαυδει.

«Βάστα φτωχοῦλα μου κι' αυτό
»σάν ἔτσι σου ἦτανε γραφτό.

»Βάστα κι' αὐτὴ τὴ συφορὰ
»π ὥρισε ἡ Μοῖρα σου ἡ Κυρά,

»Σιγά, σιγά, με τὸν καιρὸ
θὰ πάη στῆς Λήθης τὸ σωρό.»

Πέφτει ἡ βροχή μες τὰ κλαριά
σὰ μοιρολόι, ἀργά, βραδιά.

«Καὶ σὺ θὰ πᾶς με τὸν καιρὸ
»στῶν ξεχασμένων τὸ σωρό.

»Σένα τοῦ δάκρουου τὴν πηγὴ,
»θὰ σὲ πετάξουν μες τὴ γῆ.

»Θὰ σὲ πετάξουν —ὦ! φοριτό!
σάν ἕνα πρᾶγμα περιττό!..»

Κλαίει ἡ βροχή μες τή νυχτιά,
μιὰν ἑτοιμόσβυστη καρδιά.

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

ΦΙΛΑΚΙΑ

Τὰ δόλωνα χαλίγια στὴν ἀκρογιαλιά
πότε με γέλι μοιάζουν στὸν ἀχὸ τους,
πότε με φλοίσβων ὁμορφων φιλιὰ,
πού παίζουνε, ἀνασαίνουν,
δίχως ποτέ τους νὰ σωπαίνουν
στῆς ἀμμουδιάς τὰ στήθη...Μοναχὸ τους
ἔχουν καμάρι στὴν ἀπανεμιὰ
νὰ στέφονται μ' ἀφρόχρονα, καὶ με
τὴν πρώτη τοῦ πελάγου τρικυμιὰ
νὰ γίνονται ὅλα κῆμα καὶ —ὦϊμὲ—
νὰ σπᾶνε, νὰ πειθαίνουν...
Μὰ στὴν πρώτη τὴν γαλήνη
μαγευτικὰ ὅλους ἀνασταίνουν
μύρια φιλάκια σὲ γαλάζια κλίνη...

Σκέτσας ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΖΑΝΤΕΣ

Στὰ παλιὰ τουρκικά νεκροταφεία
δὲ συναντοῦμε τὴν πολυτέλεια τῶν δι-
κῶν μας, Λ'εὐθὰ δοῦμε ποτέ; σ' αὐτὰ
τάφους με βαρεῖες καλλιτεχνημένες προ-
τομές καὶ μάρμαρα πολυδουλεμένα.

Δυὸ βαρεῖες πέτρες στὰ πόδια καὶ τὸ
κεφάλι τοῦ νεκροῦ, μ' ἀνάλογη γιὰ τὸ
γένος του διακόσμηση. Ἄν εἶναι ἄν-
τρας αὐτὸς πού σαλπίζει μέσα στὸ γῶ-
μα, ἕνα φέσι ἢ καὶ σαρίκι, βαμμένο
πολλὲς φορές στὴν κορυφὴ τῆς κάθε
πέτρας. Κι' ἂν εἶν' γυναικί, λουλού-
δια στιλιζέ. Μερικοὶ στίχοι, Ποτε λυ-
ρικώτατοι κι' ἄλλοτε δίχως ἔννοια. Τι-
ποτ' ἄλλο.

Στὸ μουσουλμανικὸ νεκροταφεῖο, τοῦ
ἀνθρώπου τοῦρχεται πάντα νὰ κλάψει
κάθε πεθαμένο. Τοῦ φαίνεται τόσο
συμπαθητικὸς καὶ τόσο δικός του αὐ-
τός. Ἡ ἐρημιὰ καὶ ὁ βαρὺ, πένθιμος
ἀέρας πού τοῦ δίνουν τὰ κυπρισσία
καὶ τὰ ἔλατα προξενούν στὴν ψυχὴ τὴν
πραγματικὴ ἀντίληψη τοῦ θανάτου.
Κάτι πού δὲν μοσοῦν νὰ πετίζουν τὰ
δικὰ μας νεκροταφεία. Εἶναι κῆτοι
καρποφόροι καὶ τὰ φρούτα τους καρ-
ποὶ ἀπὸ αἰσθήματα καὶ σκέψεις γιὰ νὰ
δοκιμάζουν αὐτοὶ πού ζοῦν.

Τέτοιο εἶναι καὶ τὸ παλιὸ νεκροτα-
φεῖο, ἔξω ἀπὸ τὸ Τὸπ Καπού, τὴν πα-
λιὰ βυζαντινὴ Πύλη τοῦ Ρωμανοῦ. Ἄ-
πειροι καταστραμμένοι τάφοι, ἄλλοι
περισσότερο περιποιημένοι κι' ἄλλοι
πού ὅσο κι' ἂν τοὺς χτύπησαν οἱ βρο-
χὲς κι' ὁ ἥλιος τῶσων χρόνων, μοιά-
ζουν χθεσινοί.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς βρῖσκεται καὶ ὁ
τάφος τῆς Ἀζαντές. Τὸν ξαίρουν ὅλοι
ἐκεῖ. Εἶναι τὸ μοναδικὸ προσκνήμημα
τοῦ νεκροταφείου αὐτοῦ. Ὅσοι δίνουν
πιότερη σημασία στὴν πονεμένη καρ-
διά ἀπὸ τοὺς τίτλους καὶ τὰ ἔργα, ἔρ-
χονται συχνὰ νὰ τὸ ἐπισκεφθοῦν. Ἄν
δὲν τ' ἐξαίρουν, δὲν δυσκολεύονται νὰ
τὸν βροῦν. Φτάνει νὰ ρωτήσουν σ' ὁ-
ποιον βρεθεῖ μπροστὰ τους: γέρο, νέ-
ο, γυναίκα, παιδί. Τ' ὄνομα τῆς Ἀ-
ζαντές ἢ καὶ τοῦ Λοτὶ μινάχα, εἶναι
ἀρκετὸ γιὰ νὰ καταλάβουν αὐτοὶ τί ζη-
τᾶ ὁ ξένος. Δεξιά, μέσα σὲ σκουριασμέ-
να ἄπ' τὸ καιρὸ, σκέτα σιδερένια κάγ-

κελα, δυὸ πέτρες ὄρθιες. Μπροστὰ, ἕ-
να μικρὸ κυπρισσίακι. Λένε πὼς τὸ
φύτεψε ὁ ἴδιος ὁ Λοτὶ. Πάνω στὴν πέ-
τρα τοῦ κεφαλοῦ, χαραγμένα μ' ἐπιμι-
λεια, γύρω σὲ κλαίσιο ἀπὸ ῥόδα καὶ
μ' ὁμορφους ἀραβικοὺς χαρακτῆρες,
οἱ παρακάτω στίχοι:

Ἀνάθεμά σε Χάροντα!
Αὐτῆς πού στὸν παράμερο κι' ἀπλὸ
αὐτὸν τάφο κοίτεται,
Τὰ ὁμορφα ναζιάρικα μάτια δὲν
μποροῦσε ν' ἀντιζῶσει κανεὶς.
Μ' ἄλλοιμονοί! Ὁλοένα ὁ θάνατος
τὴν ἔλωσε,
Δὲν τὴν βρῆκε ἄξια ὁ Θεὸς γιὰ τὴ
Γῆ τὴν θέλησε σιμά του!

Γιὰ τὴ ψυχὴ τῆς Χατιτζέ Χανούμ
Κορης τοῦ Ἀπουλάχ Ἐφρένη
ἀπὸ τὴν Κάουκασο, θλιβεγὴ ἀνάμνηση.
Τῆ 19 Ζιλκαντέ (!!) 1297(**)

Μερικοὶ θέλουν νὰ ποῦν πὼς ὁ Λο-
τί, σάν ἐπισκέφθηκε τὸν τάφο τῆς κα-
λῆς του, πήρε τὴν ταφόπετρα γι' ἀνά-
μνηση καὶ τὴν ἔστησε στὸ περίφημο ἀ-
νατολίτικο σαλὸνι του. Δὲν εἶν' ἀληθεῖα
αὐτό. Ὁ γάλλος συγγραφέας, πού τό-
σο ἀγάπησε τὴν τουρκικὴ ψυχὴ τῆς
ὁμορφότερης χώρας τοῦ κόσμου, πα-
ράγγειλε καὶ τοῦχαμαν ἀντίγραφο τῆς,
κι' αὐτὸ πήρε μαζί του, κι' αὐτὸ ἔμει-
νε στὸ σαλὸνι του.

Κάποιος γάλλος καθηγητῆς, ὁ Μ.
Therriot, σ' ἕνα του ταξίδι στὴν Πό-
λη, δὲν μπόρεσε, γράφει, νὰ βρεῖ οὔτε
τὸν τάφο οὔτε τὴν ταφόπετρα τῆς Ἀ-
ζαντές. Δὲν ἔχε, δίκαιο. Δὲ θὰ θέλησε
ἴσως νὰ κάμει ἕνα γέρο μέσα σ' ἀπέ-
ραντο νεκροταφεῖο τοῦ Τὸπ-Καπού.
Ἄλλοιῶς, δὲν ἐξηγεῖται πὼς δὲ βρῆκε
τὸν τάφο τὸν ἀπλὸ καὶ παραμερησμένο
αὐτῆς γιὰ τὴν ὁποία ὁ Λοτὶ ἔγραφε:
« Mon Dieu, pour elle je suis près de
prier, mon coeur qui s'était durci
et fermé dans la comédie de la vie,
s'ouvre à présent à toutes les er-
reurs délicieuses des religions hu-
maines, et mes larmes tombent sans
amertume sur cette terre nue.....»

(Πόλη) **ΑΒΡ. Ν. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ**
(!!) Ἀραβικὰ ἐνδέκατος σεληνιακὸς μήνας.
(.) 1881.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ

ΕΝΩ ΞΕΚΙΝΑΜΕ...

Θαρραλέα και με ελλικρίνεια, χωρίς υπεκφυγές και άοριστολογίες, σαράτα και ντόμπρα, δίχως μανιφέστα έντυπωσιακά και περιττή φιλολογία, τονίζουμε από το σημερινό πρώτο φύλλο μας ότι σκοπός του περιοδικού μας είναι ένας:

ΝΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

Νέοι και μετς, χωρίς καθόλου να θέλουμε να τιλοφορηθούμε πρωτοπόροι μιας ώρισμμένης κοινωνικής επικράτησης, ή καθοδηγητές συγκεκριμένων πνευματικών κατευθύνσεων, φιλοδοξούμε με τη σημερινή προσπάθειά μας να συγκεντρώσουμε όλους τους νέους που γράφουν γύρω απ' το περιοδικό μας, να δημιουργήσουμε μια πραγματική πνευματική κίνηση των νέων, κι έτσι ν' ανασύρουμε απ' την αφάνεια ώριμμένα κρυμμένα ταλέντα, που θ' αποτελέσουν ε την αδριανή τέχνη.

Ακόμη μέσ' στον κυκεώνα των αλληλοσυγκρουομένων σημειωτών ανιλήψεων, την επικρατούσα σύγχυση των ιδεών και τις ακαταστάλαγτες πνευματικές τάσεις της εποχής μας, θα προσπαθήσουμε να αυτοσυγκεντρωθούμε, να μελετήσουμε τις δυνάμεις μας, να βγάλουμε συμπεράσματα και ανάθεκτοι όλοι μας σ' εϋθετο χρόνο να ξεκινήσουμε προς τους νέους ορίζοντες που μας ανοίγονται...

Ομολογούμε ότι δεν έχουμε «στην τσέπη» μας — όπως το διακηρύττει το ρεκλαμοειδές μανιφέστο ενός ιδεολογικού περιοδικού που κυκλοφορεί στην 1 του Γενάρη — τις κατασταλαγμένες τάσεις και κατευθύνσεις που πρέπει ν' ακολουθήσουν τα νειάτα σήμερα.

Απλούστατα, ξεκινάμε σ' έναν δρόμο τραχύ και δύσκολο, για την συγκέντρωση όλων των νεανικών πόθων, θελήσεων, δυνάμεων γύρω στο περιοδικό μας, με την αισιοδοξία και την πεποίθηση πως ενωμένοι όλοι οι νέοι, μπροστά στον κίνδυνο που διατρέχουμε να σπαταλήσουμε τα χρόνια μας μέσ' σ' αμφίβολα ρεύματα που επικρατούν στο σημερινό κοινωνικό σύστημα. **ΘΑ ΒΡΟΥΜΕ ΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΡΟΜΟ ΜΑΣ.**

Μακρινά από εξωφρενισμούς, ταξικές προσαγάνδες, άρρωστημένες τάσεις μοντερνισμού και επαναστατικές ιδέες, με μόνα εφό-

δια στο σημερινό Ξεκίνημα μας τα Νειάτα, τη Λογική, και την Ελλικρίνεια, θα προσπαθήσουμε να πειθαρχήσουμε τις παράλογες εκδηλώσεις των νέων, και ν' αντιδράσουμε σε κάθε άτιμωρητη τάση. Ακόμη, θα μιλήσουμε για όλα γενικά τα φιλολ. και καλλιτεχνικά ζητήματα του τόπου μας με ελευθερία, και θα χτυπήσουμε κάθε στραβό με θάρρος και χωρίς υπεκφυγές.

Δεν μας ένδι φέρει πώς θα χαρακτηρισθί ή προσπάθειά μας. Την έχουμε μελετήσει και ένστερνισθεί τόσο, ώστε θάναι περιττή κάθε άκαιρη γνώμη. Εκείνο που μας ένδιαφέρει είναι ν' αποδείξουμε ότι οι σημερινοί νέοι είναι θαρραλέοι δίχως άκρότητες, με θάρρος γνώμης δίχως έξωφρενισμούς, υγιέστατοι στο νοϋ και στην καρδιά, και ότι είναι οι μόνοι που έχουν το λόγο να μιλήσουν για το μεγάλο κίνδυνο της άνηθικότητας του πνεύματος, που άπειλει τον τόπο μας, και ν' αντιδράσουν σε κάθε άρρωσιάρικη μεταπολεμική τάση.

Ξεκινώντας, θα σεβαστούμε εκείνους που θα εκτιμήσουν την προσπάθειά μας, κι εκείνους που θα θελήσουν να β. εθούν εμπόδια στο δρόμο μας, προσπερνώντας τους, θα τους άγνοήσουμε.

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ

ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ,, ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΡΦΥΡΑ

Το «Ξεκίνημα» θρηνηί όσο κανείς τον αναπάντεχο χαμό όχι μόνο του ποιητή και άνδρουπου Πορφύρα, άλλα κι του έλκεκτότερου συνεργάτη του. Κανείς δεν έννοιωσε να σφίγγεται το στήθος ή καρδιά του, όσο έμεις τη στιγμή που με μάτια ύγρα παραγγέλναμε στον τυπογράφο να βάλη μπρός στην ύπογραφή του σήμερα δημοσιευομένου ποιήματος του τό σημει του σταυρού...

Όμως τώρα πιά όλα τελείωσαν. Ο ποιητής μας δεν πάροει. Και το «Ξεκίνημα», έχοντα ύποχρέωση του ν' άποτίση φόρο τιμής κι εϋλαβείας προς τον νεκρό ποιητή προτείνει α) να μετονομασθί άμέσως από τον Δίμο Πειραιώς ή λωφόρος Φρειτ ύδας ή ή άκτή Μουτσοπούλου, όπου ένσύναζε ο ποιητής, σε λωφόρο ή άκτή Πορφύρα, β) να ένεργηθί, πρωτοβουλία μια: ήμερήσιας έφημερίδας ή σωματείου, έφανος για την κατασκευή της: πρωτομής του, ύπάρχει κι κάποια άλλη φτιαγμένη από το γλύπτη Γόμπρο, που θαροϋμε ότι βρίζεται στο «Ατελιέ» — και να στηθί στο κηπάριο της πλα-

τείας της Φρειτ ύδας, άντίκρου στην ταβέρνα που ένσναζε ο άλημονήςτος ποιητής.

Απ' τις φτωχές του οικονομίες το «Ξεκίνημα» διαθέτει πρώτο για το σκοπό αυτό ένα χιλιοδραχμα.

Ακόμα κι ο Δίμος Πειραιώς πρόπει ναρόθι άρωγός για το σκοπό αυτό.

Το «Ξεκίνημα» επίσης θέροει άπαράιτητη ύποχρέωση του να άνασχευση κάποια σαλαρή πληροφορία που άνέγραφαν μέσα στις νεκρολογίες για τον ποιητή ώρισμμένες έφημερίδες με έλαφρή συνείδηση: ότι ο ποιητής έπινε και πέθανε απ' το κρασί

Ψέμα! Ο Πορφύρας, όλοι το ξερουν, ένσύναζε στην ταβέρνα, γιατί ήταν το μόνο μέρος που έβρισκε λίγη ήσυχία και γιατί άκόμα μελετούσε τους διάφορους τύπους που ένσναζαν εκεί. Έπρόκειτο μάλιστα να έκδοση κι ένα βιβλίο με τον τίτλο: «Ηθ ή κι' έθιμα της ταβέρνας». Όμως δεν έπινε. Και ούτε πέθανε απ' το κρασί. Το τελευταίο το βεβαίονι ν' όλοι όσοι τον έβλεπαν κι' όσοι άκόμη τον ένγώριζαν προσπαζά.

Το «Ξεκίνημα» έπιφυλάσσεται άκόμα να διοργανώση συντομότα α και ένα φιλολογικό μνημόσυνο, έπου θα μιλή-

σουν για τον νεκρό ποιητή, όλοι εκείνοι που τον γνώρισαν και ως ποιητή και ως άνθρωπο.

Η ημερομηνία θα ορισθεί στο έργο-μιας το τεύχος μας.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΤΟΥΣ

Ο χρόνος που πέρασε δεν ήταν άρκετά γόνιμος σε πνευματική απόδοση. Η κρίση που διερχόμαστε ήταν μοιραία να επιδράσει και στα γράμματα. Ευκαιρία για δημιουργία καθαρής τέχνης δεν είναι εφικτή σε στιγμές κοινωνικού παραληρηματος και βιωτικής μερίμνας. Αυτό όμως δεν εμπόδισε πολλούς νέους να κάνουν την εμφάνισή τους. Οί περισσότεροι με στίχους και ελάχιστοι με πεζά. Έξείνο που βγαίνει από την παρακολούθηση αυτής της προσπάθειας είναι ότι πολλοί βιάζονται να δουν τα έργα τους τυπωμένα. Προχειρότητα, λόγια χλιοειπωμένα και φανερά προσπάθεια για την κακή μίμηση είναι τα... προσόντα των νέων έργων. Κι' όλη αυτή η βιασύνη γιατί; Για ένα κακό ντεμπούτο, έναν εύκολο έπαινο για την έκδοση. Κι' ύστερα το έργο τους θα μένει ο αδιάφευτος μάρτυρας της επιπολαιότητας που τους οδήγησε να φέρουν στη δημοσιότητα άνοηρα πράγματα. Άλλά όχι. Οί νέοι είναι καιρός πια να σκέφτονται και να ενεργοποιούν μετρημένα, ήρεμα, σοφά και χωρίς βιασύνη και νευρικότητα.

ΤΟ ΝΟΜΠΕΛ 1932

Ούτε φέτος! Άλλά ούτε και το '33 ούτε και το '34, ούτε και ποτέ ίσως δεν θα πάρη το διεθνές φιλολογικό έπαθλο ο Παλαμιάς μας.

Και είναι λυπηρό να διακηρύττουμε κάθε χρόνο την υποψηφιότητά του, τη στιγμή που όλοι το ξέρουμε πως για να πάρη το Νόμπελ ο Παλαμιάς απαιτούνται μερικές προϋποθέσεις, που ποτέ κανείς δεν φρόντισε να τις σκεφθή, χρειάζεται να κινήθουν μερικοί άφοδοί, είτε άναγκη να κοιραστούν λίγο κάποια άτομα.

Και προτ' απ' όλα πως θέλουμε να πάρη διεθνές βραβείο ο Παλαμιάς, τη στιγμή που καλά καλά δεν είναι πανελλήνιος ο μεγάλος μας ποι-

ητής.

Ο φετεινός βραβευθείς άγγλος συγγραφέας Τζών Γκόλγουορθν έχει μεταφραστεί από το 1918 στις κυριότερες γλώσσες της οικουμένης. Δηλαδή μεσολάβησαν απ' την χρονιά της δημοτικότητάς του 14 ολόκληρα χρόνια για να πάρη το Νόμπελ.

Ο Παλαμιάς, που έκτος από 2-3 γλώσσες ευρωπαϊκές, είχε τέλεια άγνωστος στην γή μας, πως θέλαμε να κριθί και να βραβευθή μάλιστα; Το κράτος, που είναι το μόνο άρμόδιο και σε θέση να κινή αυτή την προπαγάνδα, μεταφράζοντας τα έργα του στις ξένες γλώσσες, έχει τον νήδουμον.

Οί άλλες φιλολογικές οργανώσεις έχουν όλη την καλή διάθεση, αλλά όχι και τα... μέσα.

Κι' έτσι θα βανδαλιζόμαστε—όπως το κάνουμε χρόνια τώρα για το τιμητικότερο διεθνές έπαθλο, ως ότου κάποια μέρα είναι πια άργά...

Και να συλλογιέται κανείς πως όλη αυτή η έγκληματική άδιαφορία είναι άπόρροια έλλειψως μερικών φροσιλιόδων για μεταφραστικά και έκτυπωτικά έξοδα!

Καιμένε Παλαμιά! Πόσες φορές θα κούνησες το κεφάλι σου θλιβερά, γιατί γεννήθηκες Έλληνας...

ΟΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΕΕΣ

Οί φιλολογικές παρέες, οί περιφημες αυτές συγκεντρώσεις, που έδιναν ζωή άλλοτε στα γράμματα και γίνονταν άφορμή της συσσωμάτωσης και συναδέλφωσης των λογοτεχνών, σήμερα άγνοούνται. Δεν υπάρχουν καν, για να θυμίζουν την ύπαρξη μιας λογοτεχνικής οντότητας. Η καθυστέρηση που επέρεχεται από την έλλειψη του είδους αυτού, είναι φανερή. Όμορφες και στοχαστικές ιδέες που θα καρποφορούσαν θαυμάσια, ο άπαραίτητος συνδικαλισμός των εργατών της πέννας για την έπίτευξη πολλών δικαίων αιτημάτων τους και η προσέγγιση των ανθρώπων της τέχνης, σβήνουν όλα, γιατί άκριβώς δεν υπάρχει το πνεύμα της φιλικής συντροφιάς. Έμεις, πιστεύοντας άπόλυτα στη χρησιμότητα ενός τέτοιου θεσμού, θα άγωνιστούμε για τη συναδέλφωση όλων των ανθρώπων του πνεύματος και ει-

δικά των νέων, που γράφουν χωρίς καμιά ύποστήριξη, και θα χαράξουμε με συνειδητές γραμμές τις κατευθύνσεις στις όποιες θα ριχτούμε. Θα προτοστατήσουμε στην ίδρυση μιας «Φιλολογικής συντροφιάς» του «Ξεκινήματος», για να ξαναζωτανέψουμε τη νεκρή φιλολογική κίνηση και να της δώσουμε ζωή. Από σήμερα διαθέτουμε τα γραφεία μας για το σκοπό αυτό, όπου μ' έξαιρετική ευχαρίστηση κάθε νέος διανοούμενος θα γίνεται δεκτός στη συντροφιά μας.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΡΧΙΑ

Το γλωσσικό ζήτημα θα βρίζεται πάντα σε έκκρεμότητα. Από την πιό μικρή φυλλάδα ως το σοβαρότερο έντυπο οί γλωσσικοί έξωφρενισμοί δίνουν και πέρνουν. Η κατάσταση αυτή είναι βέβαια δυσάρεστη. Και άναπόφευκτη συνέπεία της τó να μη μπορούμε να κατασταλάσουμε σε μια όρθογραφία. Συστήσεις άτελείωτες γίνονται, χωρίς όμως καλή πίστη και διάθεση για μια όριστική συνεννόηση. Το κακό αυτό επιτείνουν και μερικές εκδόσεις, ιδίως τών έφημερίδων, που για έμπορικούς σκοπούς, φορνίζουν στον κόσμο ένα έλεεινό και άθλιο κατασκευασμα γλωσσικής και όρθογραφικής άναρχίας. Η Άκαδημία που θα έπρεπε να δώσει μια λύση, ούτε άκούγεται. Την άπασχολούν φαίνεται άλλα ζητήματα. Οί αντίληψεις των λογίων συγκρούονται και δεν είναι πιθανή μια ήρεμη σκέψη για την άρση της διγλωσσίας. Θα μπορούσε να ύποστηρίξη κανείς την ίδρυση ενός «Ίνστιτούτου γραμμάτων και τεχνών» με σκοπό τη διεύθετηση όλων των έκπρεμοτήτων. Στην ιδέα μας αυτή θα έπανελάθουμε σύντομα, και θα την ύποστηρίξουμε με όλες τις δυνατές άτόψεις.

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Στην Ελλάδα κατά τύπους μόνο ύφίσταται η Άκαδημία κατ' ουσίαν έχει πάψει από πολύ να ύπάρχη. Το γιατί νομίζουμε πως το καταλαβαίνουν όλοι. Δεν είμαστε από κείνους που νομίζουν πως η Άκαδημία πρέπει να ναι μόνο λογοτεχνική, και όχι ένα άνώτερο πνευματικό ίδρυμα που να κλείνη στους κόλ-

πους του κάθε έξελεγμένο και άνεγνωρισμένο στοιχείο της έπιστήμης. Κάθε άλλο. Οί Άκαδημίες άποτελούν ένα γενικότερο σταθμό στις πνευματικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις των λαών, και όταν εργάζονται, συντείνουν πολύ στην άνάπτυξη των έπιστημών και τεχνών. Από το σημείο όμως αυτό ως πού να δεχτούμε πως οί λογοτέχνες πρέπει να άντιπροσωπεύονται μ' ένα ελάχιστο αριθμό προσώπων, είναι μεγάλη διαφορά. Μέχρι τώρα άκούμε συχνά να γίνονται έπιστημονικές άνακοινώσεις, συνεδρίες για μελέτες όλων των ζητημάτων πλην των λογοτεχνικών. Γιατί άραγε; Μήπως θεωρούν άναξίολογη την πνευματική κίνηση; Η μήπως πρέπει να τó πάροουμε άπόφαση, πως το κτίριο της όδου Πανεπιστημίου θα γίνη καταφύγιο κάθε φορμαρισμένης έπιστημονικής άξίας που θέλει να άναπαυτή ύστερα από τούς μόχτους των νεανικών χρόνων;

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Στις 17 Μαρτίου έ. έ., το βράδυ στις 6 γινονταν τα έγκαίνια του Έθνικού μου θεάτρου. Όλα φαινότανε τακτοποιημένα, βαλμένα στη θέση τους. Η Διοίκηση, η Διεύθυνσις, οί έγκαταστάσεις, το προσωπικό η όργάνωση. Φως, πολυτέλεια, άνεσι. Άκόμα έκανε την έναρξη του μ' ένα έργο του καλλίτερου αρχαίου τραγωδού Αισχύλου, τόν «Αγαμέμνονα» και μια κωμωδία του καλλίτερου νεοέλληνα συγγραφέα του Ξενοπούλου τόν «Θείο Όνειρο». Κι' όλοι περίμεναν τη συνέχεια, που ήρθε μόνη της. Το Έθνικό Θέατρο δεν έπαίξε κανένα ελληνικό έργο.

Τέλος παίχθηκε το περίφημο «Πλοίο» της Καζαντζάκη, που... ναυάγησε. Τοίτε άνοιξε ο πόλεμος κατά τού Έθνικού. Έκκελει η όχι τόν προορισμό του. Τι μακαρალიμία είν' αυτά; Ποίός διοικεί τι συμβαίνει. Και μίλησαν όλοι οί... αναριόδοι. Κι' έβγαλαν το συμπέροσμα ότι τó Έθνικό διοικείται από ένα δικτάτορα μισέλληνα. Κι' όσο μόν άφορά αυτό, τó Έθνικό έπρεπε ναχη ένα δικτάτορα που να άποτρέψη τó άναπόφευκτο «μπάτε σκύλλοι άλέστε...». Άλλά τó γιατί έννοει δ. κ. Πολίτης να ζητά β δακτυλογραφημένα άντίτυπα τού έργου κάθε συγγραφέα που θέλει να τó δώσει να παιχθή στο Έθν. Θέατρο, δηλ. τó γιατί ζητά

από κάθε φτωχό διανοούμενο να υποβληθῆ σε μιὰ δαπάνη 750 δραχμῶν για νὰ...υποβάλλη μόνο τὸ ἔργο του στὸ Ἐθνικο, αὐτὸ δὲν τὸ χωρᾶ τὸ κεφάλι μας.

Αὐτὸς εἶναι ἕνας τρόπος ἀσφαλέστατος γιὰ ν' ἀποκλείσῃ κάθε ἐλληνικό ἔργο, ἀφοῦ ἔξεραι πὼς ἐπαψαν νὰ διαθέτουν πιά οἱ ἀφελεῖς πού θὰ ῥιφωκινδυνεύσουν 750 δρ. ἐκ τῶν προτέρων χαμένους.

Ἔτσι ἢ ὄχι;

Σ' αὐτὸ περιμένουμε ἀπάντησι. Τ' ἄλλα εἶναι μικροσφάλματα πού, ἀπὸ ἔλλειψη πείρας, ἔγιναν γιὰ νὰ μὴν ξαναγίνουν.

Η ΥΛΗ ΜΑΣ

Ἡ ὕλη τοῦ σημερινοῦ πρώτου φύλλου μας ἦταν κατὰ τὸ περισσότερο μέγιστος στοιχειοθετημένη πρὶν τῆς 1 τοῦ, ὅταν τὸ ἄλγερὸ ἀγγελίωμα τοῦ θανάτου τοῦ ἀλγισμῶντου Πορφύρα, μᾶς ἀνάγκασε ν' ἀφιερῶσουμε τὸ πρῶτο ὀκτασέλιδο μας στὴ μνήμη του, ἀρίνοντας ἔτσι ἔξω, γιὰ τεχνικούς ἀπόλυτα λόγους, συνεργασία νέων πολύτιμη, πού γιὰ κανένα ἄλλο λόγο δὲν θ' ἀφίναμε νὰ λείψῃ ἀπ' τὸ πρῶτο φύλλο μας.

Ἡ τραγὴ υποχρέωσι φόρου εὐλαβείας πού ἔχομε στὴ μνήμη τοῦ χαμένου «μαίτη» τῆς ποιήσεώς μας, νομίζουμε ὅτι δικαιολογεῖ ἀπόλυτα τὴν παράλειψι αὐτή, πῶ ἄλλοστε εἶναι καὶ τόσο εὐκόλα διορθώσιμη.

Ο ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Τὸ «Ξεκίν.μα» ἔχοντας τίξει γιὰ μοναδικὸ σκοπὸ του τὴν ἀνάδειξι νέων ταλέντων ἀνάμεσα ἀπ' τῆς σελίδες του, μᾶ κι' ἀπ' τὸν κύκλο τῶν νέων πού τὸ περιβάλλουν, προκηρῶνται ἀπὸ σήμερον ἕναν φιλολογικὸ διαγωνισμό, πῶν καὶ στίχων, στὸν ὅποιο μορῶν νὰ πᾶρουν μέρος ὅλοι οἱ νέοι πού ἔχουν τὴν πελοίθησι ὅτι γράφουν.

Ὁ ὅρος συμμετοχῆς εἶναι ἕνας: Κάθε διαγωνιζόμενος πρέπει νὰ μᾶς στείλῃ μέσα σ' ἕναν κλειστὸ φάκελλο τ' ὀνομά του, καὶ τὴ διση του καὶ μέσα σ' ἕναν ἄλλον τὰ ἔργα του, σὲ δύο δακτυλογραφημένα ἀντίτυπα, ἢ σὲ δύο χειρόγραφα καθαρογραμμένα. Ἡ κρι-

τικὴ ἐπιτροπὴ θ' ἀναγγελεθῆ στὸ ἐπόμενο φύλλο μας μᾶζι με τὶς συμπληρωματικὲς λεπτομέρειες γιὰ τὸ διαγωνισμό καὶ τὰ βραβεῖα.

Ο ΤΙΤΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Ὁ τίτλος τοῦ ἐξωφύλλου μας «Τὸ Ξεκίνημα» ἔχει φιλοτεχνηθῆ ἀπὸ τὸν ἔρασιτέχνη νέου ζωγράφου κ. Ἀργύρη Χαννοῦσι τοῦ ὁποῖου τὸ ταλέντο θὰ ἐκτιμήσουν οἱ ἀναγνώστες μας ἀπὸ ἔργα του, πού θὰ δημοσιεύσουμε σὲ κατοπινα φύλλα μας.

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ἡ λογοτεχνία τῆς γειτονικῆς καὶ φιλικῆς χώρας, μιὰ λογοτεχνία ἀξιολογώτατη καὶ πού προκάλεσε ἐντύπωσι ὁ πλοῦτος της, στοὺς ἔθνους διανοουμένους πού καταπατίστησαν σοβαρὰ μ' αὐτήν, θὰ παρακολουθεῖται ταχτικά στὰ κατοπινα φύλλα τοῦ «Ξεκινήματος» ἀπὸ τὸν φίλο πολίτη λογοτέχνη καὶ ἀνταποκριτὴ μας κ. Ἄβρ. Ν. Παπάζογλου.

ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΗ

Μερικά ἀπὸ τὰ φύλλα μας, ἀπὸ ἀβλεψία τοῦ τυπογράφου, κυκλοφορήσαν μὲ τὰ ἀπαραίτητα τυπογραφικά λάθη. Ἔτσι, στὴ σελίδα 5 στὸν στίχο 15 ἀντὶ γιὰ τὴ λέξι «περισσότερο» ἔχει μπεῖ μοναχα περισ. Στὴν ἴδια σελίδα, στὸν 21ο στίχο ἀντὶ ἦσαν οἱ λογοτέχνες κ. λ. π. διάβαζε: τὰ παιδιὰ ἦσαν οἱ λογοτέχνες Χρ. Λεβάντας κ.λ.π. χωρὶς τὸ κύριο ἄνθρο «ο». Στὴν ἴδια ἀκόμα σελίδα στὸ στίχο 33 ἀντὶ τοῦ λαγδάσιένου Dont διάβαζε: Don't. Ἐπίσης στὴ σελίδα 6 στὸ στίχο 3 ἀντὶ σιωπῆς διάβαζε: σάπασε.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΦΥΛΛΟ θὰ παρακολουθεῖται ταχτικά ἢ θεατρικὴ, μουσικὴ καὶ γενικά ὅλη ἢ καλλιτεχνικὴ κίνησι τοῦ τόπου μας. Ἄζομη καὶ ἢ πνευματικὴ κίνησι τῶν Βαλκανίων. Ἡ ἔλλειψι χώρου στὸ πρῶτο φύλλο μας μᾶς ἀνάγκασε νὰ περιοριστοῦμε μόνο στὴν ἀπόλυτα ἐνδιαφέουσα ὕλη μας.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

[Ἡ κριτικὴ τῶν συνεργατῶν μας ἀντιπροσωπεύει καὶ τὴ γνώμη τοῦ περιοδικοῦ].

ΑΠ. ΜΑΜΜΕΛΗ: «Πέρα ἀπ' τ' ἀνθρώπινα».

Εἶναι μερικά βιβλία ἐξαιρετικά, πού ἢ κριτικὴ ἀφοῦ τοὺς ἀναγνωρίσῃ με μισημένα λόγια τὴν ἀξία τους, τ' ἀφίνει στὴν ἀφάνεια, χωρὶς νὰ πάρῃ τὸν κόπο νὰ ξανασοληθῆ μ' αὐτά. Κι' ὅμως τὸ ἔργο τῆς κριτικῆς εἶναι διάφορο. Ἡ ἀξία πρέπει νὰ διαφημίζεται ὅσο εἶναι μπορετὸ περισσότερο. Γι' αὐτὸ κι' ἀπ' τὴ στήλη αὐτὴ τῶν νέων βιβλίων θὰ φαίνονται συχνὰ βιβλιοκρισίες γιὰ ἔργα κάθε ἄλλο παρὰ ἐπικάρια καὶ τελευταίας ἐκδόσεως, ὅμως ἔργα με ἀναμφισβήτητη δημογραφικὴ πνοὴ καὶ βαθὺν στοχασμό. Ἴσως νὰ ὑποστηρικθῆ ὅτι ἡ ἀξία μένει πάντα ἀξία καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ κριτικὴ ἀναγνώρισι ἢ ἐπίσημη θεκλάμα. Συμφωνῶ, ὄχι ὅμως ἀπόλυτα. Γιατὶ ἕνα βιβλίον μ' ἀξία εἶναι ἐγκλημα νὰ τ' ἀφίσουμε νὰ πάρῃ μόνο του τὴν ἀναγνώρισι τῆς ἀξίας του, ὅσο ἀπὸ χρόνια, ὅταν πιά ὁ δημοφιλὸς του θὰ ἔχη πάρῃ ἴσως νὰ γράφῃ ἢ θὰ ἔχει πιζραθῆ ἀπ' τὴν χολὴ τῶν ἐπιπόλαιων σχολιαστῶν ἢ κατακριτῶν του.

Τὸ «Πέρα ἀπ' τ' ἀνθρώπινα», εἶναι ἕνα βιβλίον, γιὰ τὸ ὅποιο δὲν πρέπει νὰ πάρῃ νὰ γίνεται λόγος. Ὅσα καλὰ ἔχουν γραφτῆ γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ σὲ σύλληψι κι' ἀπόδοσι αὐτὴ δουλειὰ τοῦ ποιητῆ Μαρμελῆ εἶνε λίγα. Καὶ εἶναι πολὺ τιμητικὸ γιὰ τοὺς νέους ἐργάτες τοῦ «Λόγου», τὸ ὅτι ἀπένεμαν τὸ περσινὸ λογοτεχνικὸ ποιητικὸ βραβεῖον τοῦ περιοδικοῦ τῶν γιὰ τὸ καλύτερο ἔργο τῆς χρονιάς, στὸ «Πέρα ἀπ' τ' ἀνθρώπινα», ἕνα ἔργο ὑπεράξιο κάθε προσοχῆς.

Ὁ Μαρμελῆς, δραματιστὴς βαθυστόχαστος, ξεκινᾶ γιὰ ἕνα ταξίδι τοῦ Ὑπερέραν, περιγράφοντας μὲς' στὶς σελίδες τοῦ μεγάλου ποιηματοῦ του, τὶς

πρωτότυπες ἐντυπώσεις του. Ἔχει γιὰ συνοδοιπόρο του τὸν Χάρο. Ὁ συμβολικός ὁδηγητὴς του εἶναι ἢ προσωποποίηση τῆς ἀνθρώπινης ἀνησυχίας γιὰ τὸ μυστηριώδον ἄγνωστο τοῦ Ὑπερέραν. Ὅμως ὁ ποιητὴς κατορθώνει νὰ κέρῃ γνώριμον τὸν τόπο καὶ νὰ ξεδιαλίσῃ τὸ σκοτάδι πού μᾶς τὸν παρουσιάζει μαζάβριον καὶ φοβερό.

Δυνατὸς φιλόσοφος, με ἀπλουστευμένο ὅμως σύστημα, κατορθώνει νὰ προσηλώνεται τόσο στὸ πρόβλημα τῆς γρηχῆς του, πού νὰ δραματίζεται εἰκόνας ἀφθαστὴς προφητικῆς ἀξίας.

Κι' ἀφοῦ συνεχίζει τὸ ταξίδι του «νύχτιος ἀρμονιστῆς τῶν ὑπερκόσμιων ἡχῶν», συναντᾶ κάποτε τὴ Λησμονιά, πού στὶς ἰεσιές του κουφαίνει, γιὰ νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ τὸν «αἰῶνα ἀγνοημένο». Μὰ κι' ἡ Χαρά, πού τῆς μολογᾶ πὼς εἶναι τὸ «Ξέρο ὁ ἀντίπαλος καὶ τοῦ δὲν Ξέρο ὁ καταλύτης», τοῦ σβύνεται κι' αὐτὴ ἀπὸ τὰ μάτια, γιὰ νὰ τοῦ ἀφίσι κατὶ ἄγνωστο ἀπ' τὰ πολλὰ πού ἀνώφελα γνώρισε στὸν κόσμον τοῦ Ὑπερέραν, ἀφοῦ δὲ γνώρισε τὴν ἴδια τὴ Χαρά ὅτε καὶ με τὴν ἀπουσία τῆς σάρκας.

Ὅμως αὐτὴ ἢ μεταφυσικὴ ἐνόρασι τοῦ Μαρμελῆ δὲν σταματᾶ μοναχα στὴ σύλληψι τοῦ ἄδουτου Ὑπερέραν. Μιὰ ἐξαιρετικὴ προφητικὴ ἰκανότητα χαρακτηρίζει ὅλο τὸ βιβλίον του πέρα γιὰ πέρα καὶ στιγμὲς στιγμὲς ἀναρωτιέσαι ἂν ἀγγίζει τὰ ὅρια μιᾶς ἰδαιλιστικῆς οἰκουμηνικῆς ποιήσεως, τέτοιας πού μοναχα ἕνας Πόε, ἕνας Βαλερὺ κι' ἕνας Ταγκὼρ ἔδωσαν δείγματα, χωρὶς οὔτε αὐτοὶ νὰ κατορθώνουν νὰ τὴν ὀλοκληρῶσουν σὲ βαθμὶ σχετικῆς, ἂν ὄχι ἀπόλυτης, τελειότητας.

ΣΤ. ΞΕΦΛΟΥΔΑ: «Εσωτερική Συμφωνία».

Το βιβλίο που συστηματικά αγνοήσε ή κριτική επειδή ήταν αναγκασμένη να γράφει λόγια πολύ κολακευτικά για ένα νέον, είναι η «Εσωτερική Συμφωνία» του Ξεφλούδα. Το βιβλίο αυτό ξαφνίασε με την ιδιότυπη συγγραφή του και την λεπτοειδή ψυχογραφική του διήγηση. Έγραψαν ότι κι όσο μπορούσαν οι νέοι κριτικοί για αυτό. Διακρίνουν την αξία του, συζητήσαν το ειδολογικό μέρος του, τούδωσαν και τον τεχνολογικό όρο του εσωτερικού μονολόγου. Αλλά η γραμμάτεια κριτική δεν θέλησε να βάλλει τα γυαλιά στη μυτη της για να το προσέξω. Ποιά σημασία μπορεί να έχει αυτό; Την σημασία της εκ συντήματος αγνοίας κάθε νέας αξίας.

Αλλά πέρ' απ' αυτό τίποτα άλλο.

Η «Εσωτερική συμφωνία» είναι το βιβλίο που μιλά ίσια στην ψυχή μας. Ένας άνθρωπος μιλά και ο ίδιος αυτός άνθρωπος άκουει τον εαυτό του. Ένα μεγάλο δέξιμι δίχως υπόθεση Βουβή εγκατέστησε δίχως απελπισία. Μεγάλος κόνος δίχως σημάδια κόνου.

Ένα τραίνο φεύγει: Μιά ψυχή άγκαλιάζει όλες τις ψυχές που σιαντά στο ταξίδι της. Μιά γυναίκα περνά: Χίλιες αναμνήσεις κάποιων άλλων γυναικών ξαναζούν. Ένα σύννεφο μαύρο απελπίσει.

Κι' όλ' αυτά, άσχημάτιστα, άγνά, άκαταστάτα, παίρνουν τη συγκεκριμένη μορφή τους στην ψυχή κάθε άναγνώστη χωριστά.

Όλα τα αισθήματα, τα έπεισθδια, τα πρόσωπα παίζουν ένα ρόλο διακοσμιακό, που στολίζουν όπως θέλεις την ύποκειμενική ψυχογραφία του άφηγητή.

Το σύστημα αυτό του λόγου που τόσο το μεταχειρίστηκε με σχετικές διαφορές ο Ζολά και ο Στάντιλ απ' τους γάλλους, κι' ο Ντίκενς κι' ο Τζέιμς Τζόις απ' τους άγγλους και τελευταία ο Ταζλόρ σε μικτή όμο άναλογία, μπαίνει για πρώτη φορά στον τόπο μας με το βιβλίο του Ξεφλούδα.

Για μας ή «Εσωτερική συμφωνία» πρέπει να όνομασθή «τό πολιτισμένο βιβλίο» των τελευταίων χρόνων και να

έκτιμηθή για την όλοτελα ιδιότυπη δημιουργική ανοή του και τις συνθετικές αρετές, τον, που το κραιπάσσουνε στη σειρά των βιβλίων που δέν φοβούνται την οζόνη των βιβλιοπωλείων.

MIX. ΧΑΝΝΟΥΣΗΣ

ΛΩΡΟΥ ΦΑΝΤΑΖΗ: «Ένα μέτρα», έμμετρες μεταφράσεις.

Σίγουρα πολύ λίγα βιβλία νέον περιέχουνε τέτοια εύσυνείδητη δουλειά, όπως τα «Ένα Μέτρα». Και τούτο γιατί όχι μόνο όλα τα ξένα ποιήματα που περιλαμβάνονται στη ξένη αυτή άνθολογία είναι ύποδειγματικά και διαλεχτά, αλλά και γιατί πρό παντός είναι μεταφρασμένα με όρεξη και έπιμέλεια. Οι στίχοι έξαφνα, τόσο άρμονικά και γλυκά ξεπηδάνε, οι ρίμες ακολουθάνε ή μια την άλλη τόσο φυσικά, που άναρωτιέται κανείς σοβαρά, αν διαβάζει μεταφράσεις ή πρωτότυπα ποιήματα, απ' τα πιο καλά. Ο ρητορικός και πλατυρρήμονας, Μπάυρον, ο παιγνιδάρας και είρωνιστής Χάινε κι' ο μουσικός Βαλερύ, αποδίδονται απ' τον κ. Λώρο Φαντάζη (έν συνεργασία, για μόν τον Χάινε με τον κ. Σ. Μαριζίνη, για δέ τον Βαλερύ με τον κ. Μ. Χαννούση) πιστά κι' επιδέξια.

Πρίν τελειώσω πρέπει ν' αναφέρω και τα προλογικά κ' είσαγωγικά για κάθε ποιητή σημειώματα των κ. κ. Μ. Χαννούση, Όρ. Καραβία και Άπ. Μαργαρή που τα χαρακτηρίζει ή άκριβής παρατήρηση και το λεπτό κ' έμφαστικό στυλ.

ΣΤΕΦ. ΣΤΑΝ.

ΞΕΝΕΣ ΓΡΩΜΕΣ

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Ο μπαμπάς Άφασίας κι' άλλα διηγήματα».

Είναι από τους καλύτερους παραγορητικούς οίονους ή εμφάνιση βιβλίων καθώς του «Μπαμπά Άφασίας κι' άλλα» του κ. Παπαγεωργίου. Στην πληθώρα των έργασιών που μόνο σκοπό έχουν την προσωπική διαφήμιση δίχως την παραμικρή φροντίδα για μια καλλιτεχνική εκδήλωση έστο και συζητήσιμη, παρουσιάζεται σαν όαση έργο τόσο καλοδουλεμένο και βαθεία ψυχολογημένο. Σε άλλη εποχή ή συγγραφέας θα περνούσε σαν όπαδός της ρεαλι-

στικής σχολής ανακατωμένης με την νοοτροπία των ταπεινών ένα είδος δηλαδή Ντοστοέφσκυ και Ζολά, πού συντομευμένο με την ίδια παρατηρητικότητα. Σήμερα που κάτι νέοι μας θάρσεναν ύποδείγματα τέχνης μερικούς δυτικοευρωπαϊκές συγγραφείς, (που μη έχοντας τίποτα να πούν βάλλθηκαν να μας εκπλήξουν με το γλωσσικό τους ύφος, τις άπρόοπτες παρομοιώσεις και κάτι δημοσιογραφικές έπιπολαιότητες της δεκάρας) και τους μιμήθηκαν με το δουλικότερο τρόπο στη δυσπληξία τους, ο κ. Παπαγεωργίου μένει στη σειρά των όλίγων που υπερέφανα δέν έννοούν να λατρεύουν τους ψεύτικους θεούς. Η μίμηση είναι πάντα όλεθρα ότην είναι δουλική. Η διάσωση της προσωπικότητας είναι σωτήρια, έστω και όταν τό έργο της τέχνης δέν είναι άμέμπτο, γιατί τό κατοπινό ή τό ερχόμενο θα προσεγγίση την τελειότητα. Πώς θάθελα οι νέοι πεζογράφοι μας να ένωτίζονταν άπτην την αλήθεια.

Οι τύποι που περιγράφει ο κ. Παπαγεωργίου στην άθλιότητα τους είναι έλληνικοί και παχόσομοι. Θέλω να πώ πως ταυτόχρονα ό άναγνώστης και άναγνωρίζει τα χαμηλά στρώματα της ρομηροσύνης και διαβλέπει πως δέν μπορεί να είναι άποκλειστικά ρομηφοί. Η δυστυχία και ή ταπεινότητα ξεφεύγουν από την έθνικότητα. Αλλά και πάλη, κάθε λαός ψάλλει τό θρηνο της συμφοράς του και σε ιδιαίτερο τόνο. Ο κ. Παπαγεωργίου έδωσε στα πρόσωπά του και την τοπική και την παγκόσμια χροιά.

Δέν θα πολυλογίσω αναλύοντας καθένα από τα διηγήματα του τόμου του, που είναι και ισάριθμα τραγικά δράματα. Η βλακεία και ή δυστυχία έχουν κάτι τό κοινό, στο άμετρό τους βάθος. Δένουν έναρξέστερα τη μαθηματική ιδέα του άπειρου. Η ήθικη κατάπτωση, ή ταπεινώση, ή τρέλλα, άφίνουν πάντα πίσω από τα παραδειγμένα τους όρια, να νά διδωθούν άλλα όρια με την ίδια πιθανότητα προέχτασης. Απτην την έντύπωση δίνει και τό κείμενο που συμπαρασούρει τον άναγνώστη.

Από τεχνική άποψη ιδιαίτερη έντύπωση μάς έκανε ό έπιτυχημένος χειρισμός του έσωτερικού μονολόγου με τη φαινομενική του άταξία, τις μεταπτώσεις του, τις επαναλήψεις του, τις άνασκευές του, τό έμπιστευτικό του ύφος

και τη φυσικότητά του. Αν καταπιναστούμε ποτέ να καταγράψουμε τις σκέψεις μας σε μια στιγμή ήθικης στενωχώρας θα νιώσουμε πόσο πιστά ό διηγηματογράφος αυτός προσάθησε ν' άποδώση τον έσωτερικό ψυχικό σάλο που άγνοεί τις τρυνημένες λέξεις και τις ζυγισμένες περιόδους. Η γλώσσα του άδρη και δυνατή, είναι από τις νεωρικότερες που γράφθηκαν. Η σκηνη της βιτρίνας (ό άνθρωπος που αγαπάει, σελ. 56 — 57) είναι ύπόδειγμα καλλιτεχνικής άπόδοσης και φριζιάσης. Γενικά ή τεχνολογία του κ. Παπαγεωργίου έχει μια περιέργη ύποβλητικότητα για τη δημιουργία της άτμόσφαιρας.

Από λεχτική άποψη ή γλώσσα λάμπει από πάστρα. Κάτι «Τικ» (έμεις τό λέμε «νευρικό») και «πανσιόν» μορούσαν έξαφνα να λείφουν για την καλλιέπεια και την όμαλότητα του ύφους. Ψύλλοι στάχτρα θα πείτε. Συμφωνώ, γιατί σ' ένα τόσο όραίο βιβλίο τέτοια λαθάκια βρίσκονται με τό μικροσκοπικό.

Θάταν εύχης έργο να μεταφράζονταν αυτά τα διηγήματα για να γίνουν γνωριστά και στον έξω κόσμο. Ιδίως γιατί καθαρώς έλληνικά δέν προδίδουν χαμηλά μίμηση ξενική. Και αυτό έχει πρώτιστη σημασία.

Σημ. Ξεκ. — Το περσοδικό μας δέν συμφωνεί με τη γνώμη του κ. Μ. Βάλσα, έπιφυλασσόμενο ν' άσχοληθή άργότερα με τό βιβλίο του κ. Ν. Παπαγεωργίου.

Παρίσι.

M. ΒΑΛΣΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

ΕΝΑ
ΠΡΩΤΟΤΥΠΩΤΑΤΟ
ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ

που θα εκπλήξη τους φιλολογικούς κύκλους.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΜΑΣ

Κ. Δημάκη ν, δημοσιογράφου, Θεσσαλονίκης. Σας ευχαριστούμε πολύ για το φιλικό σας ενδιαφέρον, περιμένουμε κάθε βλοσυρή και ενέργεια. Σας γράφουμε ιδιαίτερος. Γιάννη ν Σκαρίμπαν, Χαλκίδα. Σας γράφουμε ιδιαίτερος. Γ. Σαράντη ν, Πάτρα. Σας ευχαριστούμε πολύ - πολύ για όσα έχετε την καλή διάθεση να κάμετε για το περι δικό μας. Ένεγράφητε και συνδρομητής. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες. Το πεζό σας μεγάλο και το κρατούμε για τόν φιλολογικό διαγωνισμό μας. Άναστασίαν Παλαθεοδώρου, Καλλιθέα. Ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον σας. Σας γράψαμε συνδρομήτρια. Δέαντρον Άρθανιτάκη ν, Περαία. Το γράμμα σας μας συγκίνησε. Σας γράψαμε συνδρομητή. Περάστε απ' τα γραφεία μας (Περγάμου, 17) κανένα απόγευμα Κυριακής, 4-7 μ.μ ή από τόν κ. Ν. Αιβαλιώτην (Λεωφόρος 18, Περαία). Σ. Ταμπάκη ν Ένταυθα. Περάστε απ' τα γραφεία μας να σας γνωρίσουμε κανένα απόγευμα Κυριακής 4 7 μ.μ. Γ. Χατζηλάζαρου ν, Πάτρας. Ευχαριστούμε πολύ - πολύ για τα καλά σας λόγια, Ν. Παπαγιάννη ν, Τρίκαλα. Λάβαμε το καλό γράμμα σας και την συνεργασία σας που θα μπη στο επόμενο. Εάν έλθετε στην Αθήνα, μην αμελήσετε να μας συναντήσετε. Ζούππαν Σνμωβών, Κέρκυρα. Ένεγράφητε συνδρομητής. Σ. Κανελλόπουλον, Πύλον. Σας στέλνουμε πέντε αντίτυπα. Ευχαριστούμε θερμά για το ενδιαφέρον σας. Γ. Φεργαδίωτη ν. Περάστε απ' τα γραφεία μας να σας γνωρίσουμε. Παύλον Βερούκου ν, Ρέθυμον - Κρήτης. Ευχαριστούμε για τα συμπληθητικά λόγια σας. Από σας περιμένουμε πολλά. Γ. Βαφοπούλον. Το γράμμα σας: εξαιρετικά συμπληθητικό. Σας ευχαριστούμε. Τά Ρόδα της Μυτιλήης, τα πήραμε. Κ Δρακόπουλον, Δράμα. Δεν έχουμε λό-

για να σας ευχαριστήσουμε. Περιμένουμε τα Νείατα. Σας στέλνουμε 2 φύλλα. Η συνεργασία σας μπαίνει στο επόμενο. Τάσον Βαφειάδη ν. Περιστέρι. Περάστε απ' τα γραφεία μας. Γιάννη ν Κυριαζή ν, Ησβάλλα. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες για να σας διορίσουμε ανταποκριτή μας. Τη συνδρομή σας πορεύετε να την στείλετε σε γραμματόσημο. Το φύλλο σας στέλνεται. Το ποιήμα σας πολύ καλό και συνεπώς θα δημοσιευθή. Δαμιανό ν Κεραμάρη ν Καυδίσι. Σας γράφουμε ιδιαίτερος. Ότι κρίναμε απαραίτητο θα το δημοσιεύσουμε στην ειδική στήλη. Στείλτε μας δύο φωτογραφίες για την έκδοση ιελτίου ανταποκριτών. Φράγκον Άλλέκον, Μάνδα Άλευσίνας. Θα σας περιμένυμε απαραίτητος να περάσετε μια Κυριακή απ' τα γραφεία μας. Τα ποιήματά σας πολύ καλά και θα δημοσιευθούν. Κώστα ν Αγγερίον ν. Περιμένουμε γράμμα σας. Γιώργη ν Κορυδοδημάν, Φάρσαλα. Πιστέψτε μας ότι αυτό που μας στείλατε δεν είναι ποίημα. Περιμένουμε κάτι άλλο δικό σας. Γιώργη ν Μέντζαν. Σιάτισταν. Λάβαμε τη συνδρομή σας. Άπ' τα ποιήματά σας θα δημοσιεύσουμε το «Σε μια περαστική». Ηλίαν Ζιόγαν, Καλλιθέα. Περιμένουμε νέο γράμμα σας. Ν. Τρέχαν, Άργόλιον. Ευχαριστούμε. Το άρθράκι σας σε επόμενο φύλλο μας. Περιμένουμε δύο φωτογραφίες σας. Γ. Χ. Ρουμέλιώτη ν, Σπάρτην. Σας γράψαμε συνδρομητή. Φύλλο αποστέλλεται. Τα ποιήματά σας τα κρατούμε για το φιλολογικό διαγωνισμό. Ν. Δάιον, Χαϊρώνειαν. Ευχαριστουμε για τα καλά λόγια σας. Φροντίστε για την διάδοση του περιοδικού μας. Περιμένουμε σύντομα νέα σας. Φ. Βογιατζή ν, Καυδίσι. Ευχαριστούμε πολύ-πολύ για το μεγάλο ενδιαφέρον σας. Κάνετε δυο μιμίστε καλύτερο. Περιμένουμε το διήγημα του Βαλαδώρου, απαραίτητος.

Νίκον Καρούδη ν και Ι. Στεφανέλλη ν Ένταυθα. Περάστε απ' τα γραφεία ή τηλεφωνήστε μας. Καλλιόπη ν Λιαζίκου. Γιούθειον. Το ποιήμα σας εξαιρετικά καλό. Το κρατάμε για το δεύτερο φύλλο μας. Γιάννη ν Ιωάννου. Πορτ-Σαΐδ. Σας απαντάμε ιδιαίτερος. Περιμένουμε καινούργιο γράμμα σας ή εσάς τόν ιδιον, αν προκειται ν'άρθετε πολύ σύντομα. Χρ. Κουλούρη ν, Ένταυθα. Περάστε απ' τα γραφεία μας και μια Κυριακή, 4-7. Γεώργιον Κωνσταντόπουλον. Ένταυθα. Περάστε χωρίς κανένα διαταγή, απ' τα γραφεία μας. Θάλεια ν Μπεράτη. Πάτρας. Συνδρομή σας πήραμε. Ευχαριστούμε για τις ενέργειές σας. Λίλα. Ένταυθα. Συνδρομή σας έληφθη. Συνεργασία σας στο επόμενο. Κώστα ν Χανιότη ν. Κρατία Γρεβενών. Σας γράψαμε συνδρομητή. Ευχαριστούμε θερμά. Μάλμεϊον Βιβλιόθηκή ν. Το φύλλο μας θα σας στέλνεται. Έλένη ν Μπαλιτζή, Σουφλι - Θράκης. Σας γράψαμε συνδρομητή. Ευχαριστούμε. Τ. Νικολάου, δημοσιογράφου, Λαμία. Ένεγράφητε συνδρομητής. Ευχαριστούμε. Θα στέλνονται δύο φύλλα.

Η «ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ»

Ένα βιβλίο που δεν πρέπει να λείπει από κανένα διανοούμενο είναι το συμπληθητικό λεύκωμα «Φιλολογική πρωτοχρονιά» που εκδίδει κάθε χρόνο στην Πόλη ο φίλος συνεργάτης μας κ. Άβρ. Ν. Πατάζογλου.

Κομψότατο σ' εμφάνιση και πλουσιώτατο σε όλη το φετεινό λεύκωμα, είναι ανώτερο από κάθε άλλη χρονιά. Μεταξύ άλλων περιέχει κι' ανέκδοτη συνεργασία τών Ψυχάρη, Φιλήντα, Πράσινου, Μαιμέλη, Οίκομοίδη. Β. Ήλιάδη, Μελαχροίνου. Συνεργάζονται ακόμη και οι κ. κ. Β. Κασσαπάκης, Γ. Μουρέλος, Μ. Χαννούσης, Μάγια Δρόσου, Θ. Κεσίσογλου, Μένος Άναγνωστόπουλος. Άπ' τούς θαυμασίους ζωγραφιστούς πίνακες που κοσμούν το λεύκωμα αναφέρουμε τα έργα τών κ. κ. Γ. Βάσου, Καλαμιώτη, Ξανθοπούλου, Βακαλό του «Atelier» τών Παρισίων, κ. ά.

Η «Φιλ. Πρωτοχρονιά» πουλιέται στα καλύτερα βιβλιοπωλεία Αθηνών.

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΜΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

ΤΟΥΡΚΙΑ (Κων)πολις	: Άβρ. Ν. Πατάζογλου
ΓΑΛΛΙΑ (Παρίσι)	: Ν. Μαλιόγλου
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ (Φιλιππούπολις)	: Χρ. Βαρουσιάδης
ΑΓΓΛΙΑ (Λονδινον)	: W. H. Smith and Sons Ltd
ΓΕΡΜΑΝΙΑ (Δρέσδη)	: Δ. Μαντζάρογλου
ΑΙΓΥΠΤΟΣ (Πορτ-Σαΐδ)	: Γ. Ιωάννου
ΚΑΝΑΔΑΣ (Μοντρεάλ)	: Georges Alexakis, c/o Dom. Flor. Corn' 1002

ΔΗΛΩΣΙΣ

Κάθε απόδειξη πληρωμής για να είναι έγκυρη πρέπει να φέρη την υπογραφή του διαχειριστή μας κ. Α. Μαργκούνη και τη σφραγίδα του περιοδικού.

ΓΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΠΑΝΤΕΛΗ Π. ΠΑΥΛΑΚΗ

Κ Α Ι

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΛΙΑΠΗ

ΕΜΜ. ΡΕΠΟΥΛΗ 36 (ΓΩΝΙΑ ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ)

ΤΜΗΜΑΤΑ:

ΧΗΜΙΚΟΝ. Ἐκτελοῦνται πάσης φύσεως χημικαὶ ἀναλύσεις. Βουτύρου, Λίπους, Γάλακτος, Ἐλαίου, Σάπωνος, Καπνοῦ, Κηροῦ, Ὑφασμάτων, Δερμάτων, Ὄξους, Οἴνοπνεύματος κ.λ.π. Ὑποστήριξις ἐφέσεων ἐπὶ μνησέων ἀγορανομίας. Μελέται παντὸς εἶδους χημικῶν Βιομηχανικῶν.

ΟΙΝΟΛΟΓΙΚΟΝ. Οἴνοποίησης γλεύκουσ, υπεύθυνος συντήρησις καθ' ὄλον τὸ ἔτος, ἐπιστημονικὴ διόρθωσις χαλασμένων κρασιῶν. Δι' εἰδικῆς μεθόδου ἀποφεύγεται τελείως ἡ χρῆσις τοῦ *Μεταμπισουλφίτι*. Δὲν μεταχειρίζομεθα οὐσίας ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαγορευόμενας. Εἰδικὴ μέθοδος ἀποστειρώσεως τῶν ξυτισμένων βαρελιῶν. Ἀπομίμησις τύπων ξένων κρασιῶν, μελέται οἴνοποιητικῶν βιομηχανιῶν. Οἴνολογικαὶ συμβουλαί. Ἀγοραπωλησίαι οἴνων. Τὴν διεκπεραίωσιν τῶν φορολογικῶν τοῦ οἴνου ὑποθέσεων ἀναλαμβάνει δωρεὰν τὸ ἐργαστήριον.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ Ἐκτελοῦνται ἀπασαὶ αἱ μικροβιολογικαὶ καὶ χημικαὶ ἐξετάσεις οὖρων, αἵματος, κ. λ. π.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ. Οἴνολογικὰ τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασίων εἰς ποσότητας. Χημικαὶ οὐσίαι καὶ ἀντιδραστήρια. Χημικὰ παρασκευάσματα. Ἀντιπροσωπεΐαι ἀρωμάτων καὶ καλλυντικῶν εἰδῶν.